

Mak Aboedi Hoafi Mak ai sürü papimarandi

Son hundürüra randeimbi ai hoafi bokamarihendi

(Matyu 3:1-12; Ruk 3:1-2; 3:15-17; Son 1:19-28)

¹ Sisas Kraıs Godındı nımorımbo aboedi hoafane nda.

² Hoafi nda boatei tüküme feyo Godındı hoafi hoafıyu randeimbi Aisaia ai sürü papimarandi nahurai. God ai yahuya,

“Ro nındou mamı wandı hoafi bokarıhefembohünda koandıhehinanı ai sıhamböhünda horombondıfi ıgumbui.

Asu ai anımbo sıhamböhündaambo nafi didıboadondeambui.

³ Nımı wohı furıkoatereandühi, nındou mamındı yasımondı mııgıyo hoafıyowohü yahoya,

‘Adükarımbohünda nafi nafındıhehindı.

Ahandı nafi dıboadondıhındı,’ meho,”
mehu. *Aisaia 40:3*

⁴ Son nındou hundürüra randeimbi mayu ranai nımı wohı furıkoatereandühi tüküfi nımorehi nındowenihımbı Godındı hoafi bokarıhendühi yahuya, “Se moaruwai hohoanımo hınııgıfe aboedi hohoanımo sııgufembo nafuımböhünda hundüründeianı anımbo, God ai sıhei moaruwai hohoanımo raguanambondeambui,” mehu.

5 Raniyei nindou afɪndi Sudahündiyei asu Serusarem+hündiyei ai Sonɪndi hoafi hɪmborɪmbo mahei. Ai ahei moaruwai hohoanɪmo ra weindahɪ hoafɪmayeia Son ai Sodan hɪmo hundürümärändürɪ.

6 Asu Son aiana hoearɪ kamer nɪnendɪnambo nafümbɪ güde mbura tɪtapürɪnambo kɪkɪhɪrɪhaimarandɪ. Ahandɪ sesɪ ana yɪtɪhɪ asu efu hoe ranɪyo sesü-marandɪ.

7 Son ai nindou ranaheimbo hoafi bokarɪhendühɪ ndare hoafɪyuhɪ yahuya, “Nindou ŋgorü süŋgu düdümbui ahandɪ ŋgɪnɪndɪ ra wandɪ ŋgɪnɪndɪmbo ŋgasündeamboane. Roana amofe ahandɪ sufihɪndɪ wofɪ ra fufurɪfembo nindou aboedɪ hamɪndɪyahɪpoanɪ.

8 Ro sɪheimbo hoenambo hundürühändürɪ arɪhandɪ, ŋga ai anɪmbo Yifiafɪ Aboedɪnambo hundürü-ndändürümbui,” mehu.

*Son ai Sisasɪmbo hundürümärürɪ
(Matyu 3:13-17; Ruk 3:21-22)*

9 Rani-sɪmboanɪ Sisas ai Nasaret ŋgoafi Gariri hɪfɪhü hɪnɪŋgɪre haya masünuwamboyu Son ai Sodan hɪmo hundürümärürɪ.

10 Asu nɪmehünou hoe hɪnɪŋgɪre haya tüküfi süfu hoeireandane sünü ai bureandühɪyo Yifiafɪ Aboedɪ ranai ahambo sowana wupufu nahurai makoso.

11 Hoafi mamɪ sünambeahɪndɪ tüküfehü yahoya, “Se ana wandɪ ŋgusüfo parɪheanɪneimbɪ nɪmor-anafɪ. Asu ro sɪhamboane ŋgusüfoambe siaoeheandɪ,” meho.

Satan ai Sisasimbo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri
(Matyu 4:1-11; Ruk 4:1-13)

¹² Nimehünou Yifiafi Aboedi ai Sisasimbo nini wohi furikoatereandühi koamarihera mahu.

¹³ Ranühi 40 si manüngua Satan ahambo moaruwai hohoanimombiyuwa yahuhaya rari hoeimariri. Sisas ai afoendi ninihondi babidimbo nünguanu asu sünambeahindi nendi ai ahambo mafarihawuri.

Sisas ai Gariri hifambe piyu haya Godindi hoafi wataporimbomarani
(Matyu 4:12-17; Ruk 4:14-15)

¹⁴ Son ai karabusimefiyua asu Sisas ai Garirihü tüküfi, Godindimayo aboedi hoafi ra bokamarihendi.

¹⁵ Ai aboedi hoafi ra wataporimborandühi yahuya, “God ai hoafimayu si ra ndeara tüküfehü asu ahandi nginindi hifandarandi ra ndeara akimi tüküfemboane. Nga se moaruwai hohoanimo ra hiniñgindihi hehi aboedi hohoanimo süngundihindi,” mehu.

Sisas ai nindou yimbuyimbu hoafimayua ahandi süngu mahomo
(Matyu 4:18-22; Ruk 5:1-11)

¹⁶ Sisas ai kurihoe Gariri himborkimi huhü Saimon Andru apodohombo hoeimareapiri. Ai andüri kurihoeambe mafoarineandi, ai kini wowariyafani rinandeimbi nindou wambo.

¹⁷ Sisas ai ahafanimbo hoafiyupirühi yahuya, “Se mborai wambo süngundinandiri ndinandiri, rananimbo ro shafanimbo nindou semindimbo yamundiheapirimboyah,” mehu.

18 Asu ai nimehünou andürî sihene hena ahandî süngu mahafanî.

19 Ai akîdou sühüfi hu Sebedindî nîmorî yimbu, Sems Son apodohombo botambe nîmarîfanîmbo andürî dîboadomarîneanda hoeimareapîrî.

20 Sisas ai ahafanîmbo hoafîmayupîramboyafanî, ahafandî afîndî Sebedi asu mamî ratûpurîyomo rundeimbi nindou botambe hîninîgîrîneapurî hena, Sisasîndî süngu mahafanî.

Sisas ai nindou mamîndî fîambeahîndî moaruwai nendî hîhaimafoareandî

(Ruk 4:31-37)

21 Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo moanî ngoafîmbo nîmarî sihî Kaperneam ngoafînambo mahîfomo. Rani-simboanî ai Suda-yei rotu worambe kefuai hafu nîmorehî nindowenihîmbo Godîndî hoafî yamundîmareandürî.

22 Raniyei asu ai ahandî yamundîfe hoafî rana-hambo hepünîmehindî. Sapo ai moai ahînümbî hohoanîmo yamundu rundeimbi nahurai yamundeandî, nga nindou adûkarî ngîninîdeimbi nahurai yamundîmareandürî.

23-24 Rani-simboanî nindou mamî moaruwai nendî nîmarümbî-mayu ranai Suda-yei rotu worambe nîmarü puküna hoafî karîhoehü yahuya, “Sisas, Nasaretîhündî, se yohoefîmbo nîni nününgufemunîmboyafi masînîfî? Yîhoefombo moaruwaimbo-fimunîmbo safîmboyafi? Ro fîfirîheanîni. Se ana Godîndî mbumundî nindou-anafi,” meho.

25 Asu Sisas ai moaruwai nendambo ṅgɪnɪndɪ hoafɪyuhɪ yahuya, “Se hoafɪ kɪkɪrandɪfɪ hawa kosɪfoao,” mehundoamboyo.

26 Asu moaruwai nendɪ ranai nindou rana-hambo yabadɪrɪ hɪnɪṅgɪrerɪ mbura hoafɪ moanɪ puküna karɪhoai haya nindou ranahandɪ fi-ambeahɪndɪ makosɪfoendɪ.

27 Ranɪyo asu muṅguambo nɪmorehɪ nindowenihɪ ranai hepünahindühɪ aheihoarɪ sɪmborɪ hoafɪyeihɪ seiya, “Nɪnɪ-moatükunɪyo nda yahurai tüküme Feyoa? Nindou ndanai sɪmborɪ moatükunɪ bogorɪ nindou nahurai yamundɪmareandɪ. Asu ai moaruwai nendambo hoafɪmayua ahandɪ hoafɪ hɪmborɪmayei,” masei.

28 Ranɪyo asu Sisasɪndɪ hoafɪ ranai nɪmehünou muṅguambo hɪfɪ Garirihü ra hoṅgo wakɪmareandɪ.

*Sisas ai Pitandɪ yamṅgoamɪndɪ
aboedɪmareandɪ
(Matyu 8:14-15; Ruk 4:38-39)*

29 Sisas ai ahambo süṅgururü-rundeimbɪ babɪdɪmbo Suda-yei rotu worambeahɪndɪ tüküyafu houmbo Sems weimbo Son babɪdɪmbo Saimon weimbo Andru-yafandɪ worɪnambo mahomo.

30 Saimonɪndɪ yamṅgoamɪndɪ ai ṅgünumbo fondɪhü mapowa asu ahandɪ ṅgünɪ ranahambo nɪmehünou Sisasɪmbo hoafɪmehündo.

31 Ranɪyu Sisas ai hüfu ahandɪ watɪṅarühɪ kɪkɪhɪramündü botɪmareanda asu ṅgünɪ ahandɪ ranai nɪmehünou makosɪfoenda asu sesɪ sɪndɪmarandɪ.

*Sisas ai nindou afindɪ aboedɪmareandürɪ
(Matyu 8:16-17; Ruk 4:40-41)*

³² Mamɪ ranɪ nɪmbambe hüfɪhamɪndɪ hürɪmɪndowa nindou ranai nɪmorehɪ nindowenihɪ aŋgünümbɪ asu moaruwai nendeimbɪ fufurühümündihündürɪ Sisas sowana mafandɪhindɪ.

³³⁻³⁴ Muŋguambo nindou ŋgoafɪhündɪ ranai hei worɪ Sisas nɪmarümbɪ ranɪ yipurɪ-kimɪ burɪmajeia Sisas ai afindɪ nɪmorehɪ nindowenihɪ muŋguambo mamɪkarambo aŋgünümbɪ aboedɪreandürɪ asu moaruwai nendɪ afindɪ raguanamboreandürɪ marandɪ. Asu moaruwai nendɪ ranai ahambo fifɪrɪhorɪ ranɪmboyu ai aheimbo yowanɪ akɪdou amboanɪ hoafɪyopoanɪ mehündürɪ.

*Sisas ai Garirihü hoahoanɟu wakɪmareandɪ
(Ruk 4:42-44)*

³⁵ Sisas ai siambe hondü nɪmbɪ hoanɟɪrɪ kiaroambe botɪfi haya hu gorügoanɪnɪ nindou nɪmarɪkoateyohü Godɪmbo dɪdɪbafɪyuhü mamaru.

³⁶ Asu Saimon ai ahandɪ ŋgunindɪ babɪdɪ Sisasɪmbo kokomarurɪ homo.

³⁷ Ai homo hoeirüwurühɪ hoafɪyomo-ndowohü yahomoya, “Muŋguambo nindou ai sɪhambo kokorɪhünɪnühanei,” mehomu.

³⁸ Sisas ai ahamumbo hoafɪyupurühɪ yahuya, “Ngorü ŋgoafɪ akɪmɪ adaburo ranambo ŋgefo. Rananɪmbo ro aheimbo amboanɪ Godɪndɪ hoafɪ hoafɪindahandürɪ. Ranɪmboyahɪ ro nda masɪnɪhɪ,” mehu.

³⁹ Asu Sisas ai muŋgu Gariri hɪfɪhü hoahoanɟu wakɪreandühɪ, Suda-yei rotu worambe

hu, Godɪndɪ hoafɪ bokarɪhendühi asu moaruwai nendambo hɪhaifoareandürɪ marandɪ.

Sisas ai nindou mamɪ mɪmanɪho masɪmeimbɪ aboedɪmarirɪ

(Matyu 8:1-4; Ruk 5:12-16)

⁴⁰ Nindou mamɪ mɪmanɪho masɪmeimbɪ ai hu Sisasɪndɪ yirɪkɪmɪ piyu nɪmarümbö hütɪ hoafɪrürühɪ yahundoya, “Se refembo yifirayafɪ ana, wandɪ mɪmanɪho masɪmei ra aboedɪndowandɪrɪ,” mehundo-amboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai ahambo hɪpoamborirühɪyu, ahandɪ warɪnambo sündirühɪ yahundoya, “Refembo samboanahɪ, ŋga se aboedɪyafö,” mehu.

⁴² Ranɪyo masɪmei ranai nɪmehünou dɪdɪkɪrɪfoendühɪyo asükai nindou ranai aboedɪmayu.

⁴³⁻⁴⁴ Sisas ai nindoumayu ranahambo ŋgoafɪnambo koarɪherühɪ asükaiyu hoafɪyundowohü yahundoya, “Se yowanɪ nindou mamɪmbo amboanɪ sɪhafɪ fi ranahambo hoafɪyopoanɪ. Ŋga se ŋgafɪ Godɪmbo sɪhairandeimbɪmbo sɪhafɪ fi ra nafuindafɪndo. Rananɪmbo Mosesɪndɪ ahɪnümbɪ hoafɪmayo süngu sɪhafɪ fi aboedɪ tükümefeyo ra aheimbo nafuimböhönda Godɪmbo sesɪ mbɪsɪhendamboane,” mehu.

⁴⁵ Ŋga asu nindou ranai hu Sisas ai ahambo aboedɪmarirɪ ranahambo wataporɪmbo-maranda asu Sisas ramareandɪ hoafɪ ra muŋguambo ŋgoafɪ hɪhɪmborɪmayei. Ranɪmboyu Sisas ai nindou hoeindɪ-hindɪrɪ-mboyei yahuhaya moai mamɪ ŋgoafɪ amboanɪ hu. Ai nindou nɪŋgo-koateyeihɪ manüŋguyosɪ,

ŋga asu nindou ranai muŋguambo hifihündi
ahambo sowana hei marihündi.

2

*Sisas ai nindou yir+war+ moaruwaimbü
aboed+marir+*

(Matyu 9:1-8; Ruk 5:12-16)

¹ Yahunümbi si ho hayamboyoane Sisas ai
asükai Kaperneam ŋgoaf+nambo hihirifi mahu.
Ran+yo ai hu worambe amaru hoafi ra ma-
hoango.

² Nindou afindi ranai fandambo wori ranai
tühüforeandühi moai yipurikim+ amboan+ fondi
akidou niŋgo. Ran+yo Sisas ai aheimbo Godindi
hoafi yamundeandürühi mamaru.

³ Yimbu-yimbu nindou ai nindou yir+war+
moaruwaimbü ra fond+wam+ foarüwuri mburu
sowaründümo mahifomo.

⁴ Nindou ranahambo Sisas sowanambo
semündü hifombo nindou afind+wambo nafi
gümareandamboyo hafomo wor+wam+ Sisas
nüngu simogodühi hifinambo titirundeimbi
wori ranambe wangeyanir+hou mburumbo
fondi kameihü masafoarüwuri.

⁵ Ran+yu Sisas ai nindou ranahamundi
an+hondümbofe ra hoeireanda mayoa,
nindou yir+war+ moaruwaimbü ranahambo
hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoarifi,
sihafi moaruwai hohoanimo ranana amboawi
sambo-anahi,” mehu.

⁶ Asu ahinümbi hohoanimo yamundu
rundeimbi bidifiri ranühi mamarimo
ranai ahamundihoari ŋgusüfoambe raru
hohoanimoyomondohü yahomoya,

7 “Nimboe nindou ndanai hoafi yahurai hoafayua? Ai Godiyupoani yahurai hoafayu. God mamí yangrí anímbo moaruwai hohoanimo ra amboawi mbüsümbui,” mehomondamboyu.

8 Sisas ai nímehünou ahinümbi hohoanimo yamundu rundeimbi-yomondi hohoanimo ra fifireandi. Raniyu ai hoafiyupurühi yahuya, “Nimboe se ndani moatükuní nda raru hohoanimoemoa?”

9 Nine hoafiyó nindou yiríwarí moaruwai ndanahambo hoafímbo hiníngírouayoa? Ro hoafiyahühi sahiya, ‘Sihafi moaruwai hohoanimo ranahambo amboawi,’ asahiyo asu ‘Botiyafo sihafi fondi sowandífi hawa hafi,’ asahiyo. Nga yimbu ra hoafímbo ro ngínindeimb-anahi. Asu yimbu hoafi ra hoafímbo nahaníyo hiníngírouayo asu nahaníyo tíngümbayo? Yíbobó ro hoafíndahani aníhondümbó tükündífemboe.

10 Nga ro síhamumbo rani-moatükuní ra fifiríndundí asahi, Nindou Hondü ai hífi ndanühi moaruwai hohoanimo amboawi yahombo ngínindeimbani,” mehu. Raniyo asu Sisas ai nindou yiríwarí moaruwaimbü mayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya,

11 “Ro síhambo hoafayahaníni, botiyafo sihafi fondi sowandífi hawa worínambo hafi,” mehundo-wamboyu.

12 Nindou afíndí megoro ranahei híamboahü yiríwarí moaruwaimbü mayu ranai nímehünou botífi ahandí fondi semüdü haya mahu. Raniyo nindou afíndí megoro ranai hepünahindühi Godímbo aboedani sei hoafíyeihí, “Moai

horombo ro ndahurai moatükunî hoeirîhundî,” masei.

*Sisas ai Rifaimbo mborai wandî süngu mehu
(Matyu 9:9-13; Ruk 5:27-32)*

¹³ Sisas ai asükai hîhîrîfî haya Gariri kurîhoe hîmborî kîmî hüfuane nindou afîndî mengoro ranai ahandî süngu tümare hoamboyu asu Godîndî hoafî yamundîmareandürî.

¹⁴ Ai huhündamboyu Rifai Arfiusîndî nîmorî ai ahandî takis kaki semîndî worambe mamaruwa hoeimarirî. Ranîyu Sisas ai hoafîyundowohü yahuya, “Mborai wandî süngu,” mehundo-wamboyu Rifai ai botîfî haya Sisasîndî süngu mahu.

¹⁵ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî babîdîmbo Rifaindî worambe takis kaki sowandümo rundeimbî nindou-yomo asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbîyomo ai-babîdîmbo nîmarîmo masowasümo. Nindou yahurai ranai munquambo si Sisasîmbo süngururü marundî.

¹⁶ Farisihündî ahînümbî hohoanîmo yamundurundeimbî ranai hoeirundane Sisas ai takis kaki sowandümo rundeimbî asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbî nindou babîdîmbo sesî masesu. Ranîyomo ahambo süngururü-rundeimbîmbo düdurüpurühî yahomoya, “Nîmboe Sisas ai takis kaki sowandümo rundeimbî asu moaruwai hohoanîmoyomo rundeimbî nindou babîdîmbo nîmarümbö sesî sesü maranda?” mehomo.

¹⁷ Sisas ai ranî hoafî ra hîmborîyu haya ahînümbî hohoanîmo fîfîrundeimbî ranahamumbo hoafîyupurühî yahuya, “Nindou

anğüni+koate ana moai dokta sowanambo hei rihündi, nga anğüneimbi anei hei arihündi. Mamî yahuraiane ro makosahi nda mbumundi nindou anefî seimbi nindou ranaheimbo mborai yahombo-yahîpoani, nga nindou moaruwai hohoanîmoyei rihündeimbi seirihündeimbi ranaheimbo mborai yahomboyahî,” mehu.

Sisas ai sesi wehîsaombo hoafi yamundîmareandi

(Matyu 9:14-17; Ruk 5:33-39)

¹⁸ Sonîmbo sünggururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi sünggurundeimbi ai mamîmbo sesi wehîmemo. Raniyo asu nindou bidîfirî ai homo Sisasîmbo düdurüwurühi yahomoya, “Nîmboe Sonîmbo sünggururü-rundeimbi asu Farisi-yomondi sünggurundeimbi ai sesi wehîsaoyomo arundi, nga asu sîhafi sünggurunîni rundeimbi ana moai sesi wehîyomo rundî?” mehomo-ndamboyu.

¹⁹ Asu Sisas ai yare hoafi-yupurühi yahuya, “Nindou mamî nîmorehî semîndîmbo sihi ai babîdîmbo nînguambe ra sesi wehîmandeiyo? Nindou nîmorehî semîndîmbomayu ranai ai-babîdîmbo nînguambe ana ngîrî sesi wehîndei.

²⁰ Nga sünggunambo nindou rana-hambo ndowaründümo ngomondani ai-babîdîmbo nîngokoate-ayambe anîmbo sesi wehîndeimboyei.

²¹ Nindou mamî aiamboani moai hoearî goesürî sîmborî semündü haya wamîndafi ngîsîhari hoearî fihî pare kakîyu randî. Rawareandi ana, boboe-ndandani asu hoearî goesürî sîmborî ranai akîdou yangîrî yagodi

mbunda ḡḡsihari hoeari ra hirindeamboe. Hoeari goesüri simbori rananai wamindafi ra hirindeandani asu ambe afindi niḡgomboe.

²² Asu nindou ḡgorü ai simbori wain hoe ra wamindafi wain hoe ninihondi hoeari hipiri ranambe ḡḡri kandeandi. Rawareandi ana, hipiri ranai borindifeihü wain hoe ranai keboemboe. Nga simbori wain hoe ana hipiri simbori ambe femboane,” mehu.

Moani nimarimbo sihi ratüpurikoatemo hoafi

(Matyu 12:1-8; Ruk 6:1-5)

²³ Mami ḡgoafimbo nimarimbo sihi Sisas ai ahambo süḡgururü-rundeimbi babidimbo wit nümbüri mbusümo mahomo. Raniyo ahambo süḡgururü-rundeimbi ai wit ahuri bidifiri hürimaründümo.

²⁴ Asu Farisihündi ai Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Nimboe sihambo süḡgurunini rundeimbi ai moani nimarimbo sihi ahinümbi ra rawarunda?” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Awi se Defit ai ahandi wandafi mami babidimbo sesikoate wembomboyomondühi ramareandi ra hoeirundai waniyo?

²⁶ Sapu Abaiatar ai Godimbo sesi shairandaimbimbofi nimarumbe Defit ai Godindi ser worambe kefui hüfu bret Godimbo masihoundi ra masesu. Bret ranana Godimbo sesi shourundeimbi yangirane sowasümo arundi. Nga Defit ai sesühi ahandi wandafi mamiimbo bidifiri masagapuri ra moai fifirundiyo?”

27-28 Sisas ai asükai Farisimbo hoafiyupurühi yahuya, “Moani nimarimbo si ranahambo fehefemboyopoani God ai nindou nafimarandi. Nga moani nimarimbo si ranai nindoumbo mbifartheirambo yahuhayamboyu nafimarandi,” mehu.

3

Sisas ai nindou watijari moaruwaimbü aboedimariri
(Matyu 12:9-14; Ruk 6:6-11)

¹ Asükai ngorü-simboani Sisas ai Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfuane nindou watijari moaruwaimbü ai ranühi mamaru.

² Ranıyo nindou bidifiri ai Sisasimbo himboari safühimarüwuri moani nimarimbo sihi nindou watijari moaruwaimbü ra aboedindira papihofindihuri yahomo houmbo.

³ Sisas ai nindou watijari moaruwaimbümayu ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Botıyafondühi sühüfanı muᅇguambo hoeimbirihinı,” mehu.

⁴ Ranıyu Sisas ai düdureandürühiya, “Nınımoatükunıyo moani nimarimbo sihi refembo ahınümbı ra aboedayo, aboedi moatükunı refemboyo moaruwai moatükunı refemboyo? Nindou hıfokoefemboyo asu nindou aboedambofemboyo?” mehu. Nga ai moai simborı ahambo akıdou amboanı hoafıyomo.

⁵ Sisas ai nindou ranahamumbo hübudurapurı wakıreapurane asu ahamundi ᅇgusüfoambe ranai tapıhamımayo-wamboyu hıhıfi-hıhıfi-koatemayu. Ranıyu asu nindou watijari

moaruwaimbü ranahambo hoafi+yundowohü yahuya, “Sihañi watiñari ñguri+hao,” mehua ñguri+mar+henda aboedi tükümeñeyo.

⁶ Raniyo Farisi nindoumemo ranai wori ra hiñiñgiru houmbo homo Herotindi nindou babidi Sisasi+mbó hiñfokoefimbo hoafiñi+marüñdümo.

*Nindou afindi ranai Sisasi+mbó süñgumar+hori
(Ruk 6:17-19)*

⁷ Sisai ahambo süñgururü-rundeimbi babidi+mbó Gariri kuri+hoenambo mahomonda asu nindou afindi ranai ahamumbo süñgumar+hüpurü hei.

⁸ Sisai nindou yamunde asu aboedire arandi hoafi ra hiñbori+yei hehi, nindou afindi Gariri, Sudia, Serusarem, Idomia, hiñiñ Sodan hoeki+miñ adaburo, Tair asu Saidon ñgoafiñ raniñhündiñ ranai Sisai sowana mañandihindiñ.

⁹ Sisai nindou afindi ra hoeireanda mayowamboyu ahambo süñgurururü-rundeimbi+mbó hoafi+yupurühiñ yahuya, “Nindou afindane eñgoro, ñga se bot ñgorü sowandümo siñfomo, ñga afindiñ afindiñdeihüñ wambo hoe hohoeaniñ niñnendiñ-hündürimboyeiñ,” mehupuriñ.

¹⁰ Sisai horombo nindou afindiñ aboediñmareandürüñ raniñmboyeiñ añgünüñbiñ nindou afindiñ ranai Sisasi+mbó süñdiñfimbo siñborüñ niñnendürüñmayeiñ hei.

¹¹ Asu moaruwaiñ nendiñ ranai Sisasi+mbó hoeiriñhoraniñ mayoa ahandiñ wagabe piñyeiñ niñmareimbo puküna hoafiñ kariñhehindühüñ seiya, “Seana Godindiñ niñmor-anafiñ,” maseiñ.

12 Nga Sisas ai aheimbo nüngunahurai nindouyu yaho fifirife hoafimbo yowanî mehündürî.

*Sisas ai ahandî hoafî semîndî horambo nindou
12 kafoare hîningîmareapurî
(Matyu 10:1-4; Ruk 6:12-16)*

13 Ai hafu hîfî wafuwamî nîmarûmbo nindou dîdeyomo ai hohoanîmo-yupureimbî ahamumbo hoafîmayua ahambo sowana mahafomo.

14-15 Sisas ai nindou 12 sepurîmündî hîningîreapurî haya hoafî sowandümo homorundeimbî anemo yahu kamafoareapurî. Nindou ranai Sisas babîdîmbo nîngombo ai koarîhefepura ho Godîndî hoafî bokarîhefehü asu moaruwai nendî hîhaifoefembo ngînîndî masagapurî.

16 Sisas ai nindou 12 ndanahamumbo masepurîmündu: Saimon, asu Sisas ai ngorü ndürî Pita kamafoarirî.

17 Sems, Son Sebedindî nîmorî. Sisas ai ahafanîmbo Boanerges anafanî yahu dükamareapurî. Ahandî nîmîndî ra nîmoamondî hoafî nahurai nindouane.

18-19 Andru, Firip, Bartoromyu, Matyu, Tomas, Sems, Arfiusîndî nîmorî, Tadius, Saimon Serot* sîrambeahîndîyu asu Sudas Iskariot Sisasîmbo ahandî hürütümbî-yomondî warîhûmarirî.

*Sisas ai Bersebur kapeihü ratûpurayu masei
(Matyu 12:24-32; Ruk 11:14-23; 12:10)*

* **3:18-19:** Serot ai Rom hoarehî nîmarîmbo moei yahomo-ndeimbanemo.

20 Sisas ai worinambo huanî asükai nindou afîndî ranai hei worî gümarîhorî. Ranîmboyou ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo sesi sesi-koatememo.

21 Sisasîndî fikîmîndî ai ranî hoafî ra hîmborîyei hehi ahambo fihimündîmbo mahei. Sapo ai hohoanîmoyeihîya, ai wunünumbo-yuhümbei sei hehi.

22 Nga Serusaremîhündî ahînümbî hohoanîmo yamundu-rundeimbi ai hanîmo hoafîyomondühîya, “Ahandî fiambe Bersebur mbamarü. Aiana moaruwai nendîyei bogorî Bersebur ahandî ngîndî-namboane moaruwai nendî nindouyei fiambeahîndî hefoare arandî,” mehomo.

23 Sisas ai nindou ranaheimbo hoafîyundüra akîmî maheia kafoefe hoafî hoafîyundürühî yahuya, “Satan ai nüngunde Satanîmbo hemoabodira?”

24 Asu mamî hîfîhündî ai yîbobore haya yîfiarayo ana, ranî hîfîhündî ranai ngîrî aboedî nîmandei.

25 Asu mamî worambeahîndî ai yîboborîhi hehi yîfiaraye ana, ai ngîrî aboedî nîmandei.

26 Asu Satan ai yîfiarîmbo yahuhaya ahandî nendî ranai yîboboareandî ana, ngîrî ngîndî nîngo, nga ai ranîwamî randîhi moendîndeimboyei.

27 Ngîrî nindou ngorü ai ngîndî nindoundî worambe ngu napo hûmbuhünîndu. Sapo nindou ranai hûmbuhünîmbo hohoanîmoayu ana, ngîndî nindou ranahambo wofînambo hûputüpondîherü mbundambo anîmbo asu

ahandi napo munḡu ra fufundamündümbui.

²⁸ Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafehandüri, nindou ai Godimbo moaruwai hoafayei ane asu moaruwai hohoanimoayei ane ra amboawi mbüsümbui.

²⁹ Nga nindou ḡgorü ai Yifiafi Aboedimbo moaruwai hoafayu ana, God ai ḡḡri amboawi mbüsu, hapondani-ane asu süḡḡunamboane. Nga moaruwai hohoanimo ranai ahambo-so koadürümbo koadürümbo yagodimboe.”

³⁰ Sisas ai rani hoafi hoafimayu ra sapo ahinümbi hohoanimo yamundu-rundeimbi ai ahamboya, ‘Moaruwai nendi ahandi fiambe nimarimboane,’ mehomondamboyu ra-mehu.

*Sisasindi fikimnindi
(Matyu 12:46-50; Ruk 8:19-21)*

³¹ Rani-simboani Sisasindi hondi asu akohoandi ai ahambo fihambo tükümehind. Ai moanambühi nimboeimbo aheimbo sowana hombo hoafimbo nindou mamikoamarhehori.

³² Nindou afindi ranai Sisasimbo wakirihori nimareimbo hoafiyahündowohü seiya, “Sihafi amondi aborüdi ai shambo weindani niboadei hifandarihünini,” masei-amboyu.

³³ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Didiyei wandi me asu akohoanda?”

³⁴ Nindou wakirihimamarei ranaheimbo hübudurandürü wakirerühi yahuya, “Ndananei wandi me asu akohoand-ayei.

³⁵ Wandi me, akohoandi asu rehohoandi ana nindou didiyei Godindi hohoanimo süḡḡurihindeimbi rananei,” mehu.

4

Sesi ahuri nümbürambe bubufoefembo kafeefe hoafi

(Matyu 13:1-9; Ruk 8:4-8)

¹ Sisas ai asükai Gariri kurihoe kîmî nindou yamundife ratüpurî ra botîmareandî. Nindou afîndî ranai ahandî hoafi hîmborîmbo mafandenda botambe farîfi hoe hanġîfo-wamî mamaru. Asu nindou ranai gudianî hoe kîmî mamarei.

²⁻³ Sisas ai aheimbo kafeefe hoafînambo yamundeandürühi yahuya, “Nindou mamî ai nümbürambe hu sesi ahuri bubumarandî.

⁴ Ai hu sesi ahuri ra buburandane bîdîfirî ai nafîni pütapîmayoa ndu ai tüküyahi masahüsi.

⁵ Bîdîfirî nîmoei yahafi safambe hîfi akîdou yangîrî nîngowambe pütapîmayo. Hîfi ra ragu hanîkoate-wambo ahuri ranai nîmai tütükîmayo.

⁶ Nga asu hüfîhamîndî ai piyowohüyo ahuri hapoadümbo maforo ra sore soremarandî. Sapo ahasîharî ranai hîfambe ragu hanîkoate-wambo asu munġu yapataparîmayo.

⁷ Asu bîdîfirî ahuri ranai tîhoari tîhoarümbî wofî ranambe pütapîmayoa gabudandühi hisîkoatemayo.

⁸ Asu ahuri bîdîfirî ai hîfi aboedambe safî pütapîyowohü hisîmayo. Nîmîndî mamî rana-handambo bîdîfirî ai 100 hisîyo, asu bîdîfirî ai 60 hisîyo, asu bîdîfirî ai 30 hisîyo,” mehu

⁹ Hoafi moendîfembo yahumbo Sisas ai hoafîyundürühi yahuya, “Nindou ai hîmbo-ambeimbîndühi ana, hoafi nda hîmborîmbiyuwamboane,” mehu.

*Sisas ai nimboe kafeefe hoafinambo wata-
porimbomalandi*

(Matyu 13:10-17; Ruk 8:9-10)

¹⁰ SünGUNAMBO nindou afindi ranai bukurefoendane Sisas yangiri mamaruwa ahandi süngururü-rundeimb+ 12-yomo asu nindou ahambo süngurihori-r+hündeimb+ ai kafeefe hoafi ranahambo düdumehindi.

¹¹ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “God nginindi hifandarandi ranahandi dibo hoafi nimindi ra se fifirifembo-hünda God ai masagadüri, nga nindou weindani maniboadei ranaheimbo ana kafeefe hoafi yangiriyo hoafimayu.

¹² Ranimboane,

Ai afindimbo himboari papindeimboyei,
nga ai ngiri türüboadihi fifirindihindi.

Ai afindi hoafi himborindeimboyei,
nga ahandi nimindi ngiri fifirindihindi.

Ranimbo-animbo ai wambo sowana asukai
h

indahi dideiyani

God ai ahei moaruwai hohoanimo ra am-
boawi mbüsümbui,” *Aisaia*
6:9-10

mehu.

*Sisas ai sesi ahuri ranahandi nimindi ffire
hoafimayu*

(Matyu 13:18-23; Ruk 8:11-15)

¹³ Sisas ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se kafeefe hoafi ranahandi nimindi ra moai fifirundiyo? Asu refeana bidifiri amuri kafeefe hoafi ra nüngundu fifiri-mandunda?”

14 Nindouyei mbusümo Godîndî hoafi wataporimboayo ana, sapo nindou sesi ahurî nûmbürambe bubafoareandî nahuraiane.

15 Hoafi nafîrî pîrayo ana, sapo nindou Godîndî hoafi himborîyehaneî, nga Satan ai nîmehûnou hoafi ra nindouyei mbusümonîndî semündü raguanambo-reandühani.

16 Bîdîfirî sesi ahurî nîmoei yahafîsafambe pütapîmayo nahuraiane. Ai Godîndî hoafi ra himborîyei hehi nîmehûnou semîndîmbo hîhîfî-hîhîfîyeihî-aneî.

17 Nga ai moai hoafi ra ndorîhi sahümündia ahei ngusüfoambe ragu ngîrîndî nîmaro, nga ai moanî akîdou yangîrî ngîrîndî nîmboeihî aneî. Ai Godîndî hoafi himborîyei masahümündi ranahambo refe hoeifembo nindou ngorü ai tîrîfo sehîndanî nîmehûnou hîrîngîrîhindühî-aneî.

18-19 Bîdîfirî ai sesi ahurî tîhoarî-tîhoarümbî wohambe pütapîmayo nahuraiane. Nindou ranai hoafi himborîyehaneisî, nga ai hîfîndî moatükunîmbo afîndî hohoanîmoyeihî napo afîndî semîndîmbo ngusüfo parîhindühî Godîndî hoafi ranahambo gabudîfoareanda asu ahurî ranai ngîrî hîsîndo.

20 Asu sesi ahurî hîfî aboedambe bubumayoa aboedî tükefeyo ranana sapo nindou düdi ai hoafi himborîyu haya fîfîreandühî tümäfoareandî nahuraiane. Ranîyo bîdîfirî ai hîsî aboedî hîsîyowohü bîdîfirî ai 100 hîsîyo, bîdîfirî ai 60 hîsîyo, asu bîdîfirî ai 30 hîsîyo marandî,” mehu.

*Sisas ai moaruwai nendi hemafoareandi
(Ruk 8:16-18)*

²¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafi+yupurühi yahuya, “Awi nindou ai ram hai wambüri asu fondi hoarehi dibonapimandihyo? Wani, nga ram ra fondi+wami nimoamo ane nindihhi arihündi.

²² Muñguambo moatükuni haponda dibombo engoro ra süngunambo ana weindahi tükündifemboe. Asu n+ne-moatükuni gabudhi masihendi ra süngunambo ana weindahi yagodomboe.

²³ Nindou ai himboambeimbändühi ana, hoafi nda himborimbiyu-wamboane,” mehu.

²⁴ Asukai hoafi+yupurühi yahuya, “Hoafi himborayomo ra se wudipoapondou hohoanimondimo. Se nindoumbo yimbuarhindüri rani simogodühi animbo God ai siheimbo yimbundearühi asu ngörü bidifiri pandeambui.

²⁵ Nindou düdi ai bidifiri moatükuneimbayu ana, God ai asukai bidifiri dagadombui. Nga nindou düdi rani-koateayu ana, n+ne akidou ahandi warambeahindi ra ndemündü raguanambo-ndeambui,” mehu.

*Sisas ai sesi ahuri tükefeyo kafeje hoafi
hoafimayu*

²⁶ Sisas ai asukai hoafiyuhi yahuya, “God nginindi hifandarandi ranana nindou sesi ahuri nümbürambe bubofoareandi nahuraiane.

²⁷ Nindou ranani apuwaniyo asu yangiri ahandi ratüpurü ratüpurüyuwanio nimbokoani

sirühi sesi ahuri adükarî tükefeyo ra ai moai fifireandi.

²⁸ Hifi yangirane sesi ahuri ra rareanda adükarî tüküfehü hisiyoy arandi. Ai moai fifireandi nüngureambombai weangurühi emündi boatei tükündife mbunda mbiro ahuri tükündifihü animbo ranambe hisi tükündifemboe.

²⁹ Hisi ranai ho nginindiyowa nümbürî aharambürî ranai yimungure-mindimboyo simboani yimunguramündi arandi,” mehu.

Sisas ai hoari akidouhündi adükarî tüküfembo kafoefe hoafi hoafimayu

(Matyu 13:31-32; Ruk 13:18-19)

³⁰ Sisas ai asukai hoafiyuhi yahuya, “Sihiri God nginindi hifandarandi ranahambo nüngunahuraiane mambisefa? Ranahambo hoafimbo nini-kafoefe hoafinambo hoafimandefa?

³¹ God nginindi hifandarandi ranana hambomo hoari nahurai akidou ahandi nduri mastet hoari hifi kararowandi nahuraiane.

³² Nga hifefeyo ana, tikoani nahurai tüküfe haya adükarî hamindi amuri nümbürambeahindi sesi ranahambo ngasündeandühane. Ranane afindi düdudu papire haya ningowanî, ndu ai hei raniwami ngisiharühi ngeramborühi arihündi,” mehu.

Sisas ai kafoefe hoafinambo hoafimayu ranahandi nimindi

(Matyu 13:34-35)

³³ Sisas ai nimorehi nindowenihî afindi ranaheimbo kafoefe hoafi afindi

wataporimbomrandi ahei hohoanimo ra simogodühi.

³⁴ Ai ranaheimbo kafeefe hoafinambo yangiri wataporimborandüri marandi. Nga ahambo süngururü-rundeimbi aiyangiri nimarimondani ana, hoafi ranahandi nimindi ra yamundeapuri-marandi.

*Sisas ai hoeweri hoafimayua afurimareandi
(Matyu 8:23-27; Ruk 8:22-25)*

³⁵ Mami rani nimbambe ahambo süngururü-rundeimbo yahuya, "Sihiri Gariri kurthoe ra ngorü-goanini ngefomboane," mehupuri.

³⁶ Raniyo nimorehi nindowenihafi andi ra raru hiningirüwuri houmbo bot Sisas mamaru ranambe fareafu houmbo sowaründümo mahomo. Asu bot bidifiri amuri ranai amboani ababidimbo maho.

³⁷ Ai hifomondane, Gariri kurthoe ranambe nginindi hamindi weri ranai tüküme feyo. Raniyo hoe ranai hafo kaifoairandühi tükühe fembo yangirimayo.

³⁸ Asu Sisas ai daboadan pirowami mbiro nande haya apuane, ahambo süngururü-rundeimbi ai yangiri ruwurühi yahomoya, "Nindou Yamundo-randeimbi, sihiri yifimbo yangirayefi ranahambo awi se moai hohoanimoyafiyoy?" mehomondamboyu.

³⁹ Sisas ai botifi hoe asu weri ranahafembo nginindi hoafiyupirühi yahuya, "Rühüsafi kikindandife," mehua hoafi ningowambe kikamindühiyo hoe asu weri ai afure pimareandi.

⁴⁰ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafi+yupurühi yahuya, “Ni+mbøe se yi+himboayomoa? Awi se an+hondümbøfe-koate-wamboyo?” mehu.

⁴¹ Ahambo süngururü-rundeimbi ai ahamundihoari simbori ndüwuri+yomondühi yahomoya, “Nindou nda nüngunahurai nindouyua? Moani hoe afindi+afindimayo asu weri ranai ahandi hoafi h+imboriyafehü afurimar+neandi,” mehomo.

5

*Nindou mam+ndi flambeah+ndi Sisas ai moaruwai nend+ hemafoareandi
(Matyu 8:28-34; Ruk 8:26-39)*

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi+imbo Gariri kurihoe ra botambe bar+hoemo houmbo Gerasa-yafe hifambe mahomo.

² Sisas ai bot hini+ngire haya kusifuendan+yo, nindou mam+ ahandi flambe moaruwai nend+ ni+mareimbi ai yifi sihehi ri+hündeimbi honguambeah+ndi hu ahamboso tüküme fiyu.

³ Nindou ranai ana yifi sihehi ri+hündeimbi honguambe-ani apu arandi. Ranane ngiri ahambo sen+nambo amboani yiri+war+ hüputüpu-ndür+ndümo.

⁴ Nindou ranahambo afindi+imbo sen+nambo yiri+war+ hüputüpur+hor+i+nde+i mar+hündi, nga sen ra gur+haimarandi. Ai ngin+ndi ham+ndi-wambo nindou ngörü ai-amboani moai ahambo kiki+hirümündu.

5 Nimbokoani asu sirühi nindou ranai yifi sihehi rihundeimbi nimoei-ambe asu hifi wafu ranambe hoahoangura-marandi.

6 Sisas ai hapoadumbo anguni huambe nindou-mayu ranai hoeiriri haya pipiyu hu ahandi wagabe yiri yimbu pusire mamaru.

7 Nindou ranai pukuna hoafi karihoehü yahuya, “Sisas, se-ana God Nimoamo Hondü ahandi nimori anafi, se wambo nini nünungu-fendi-imboyafa? Ro sihambo düduaritheanini, Se Godimbo dabarindafoandühi ngiri sihambo nini-moatükuni randiheandi mbisafi,” mehu.

8 Ramehu ra sapo Sisas ai hoafiyuhuya, “Moaruwai nendi se nindou ranahandi fiambeahindi kosifoa,” mehu ranimboyo.

9 Asu Sisas ai düdureandühi yahuya, “Sihafi ndüri nine?” mehuamboyo. Asu moaruwai nendi ranai yahoya, “Wandi ndüri ana amiane. Sapo ro ana afindi sirihünd-anehi,” meho.

10 Moaruwai nendi ranai rani hifihündi yowani yihoeimbo hefoefemuni-poani yaho haya Sisasimbo hüti hoafimariri.

11 Rani fikimi hifi wafuambe moatei afindi ranai sesi sahüsihi buriyei wakimarihindi.

12 Raniyo moaruwai nendi ranai Sisasimbo hüti hoafiyehi seiya, “Se yihoeimbo koandi-hawamuna moatei akimi nda burayei ahei fiambendahumboane,” masei.

13 Raniyo Sisas ai hiningi-mareandüra rasüngumehindi. Moaruwai nendi ranai nindoundi fiambeahindi kosifoehi hehi moatei akimi burimayei ahei fiambemehindi. Raniyo 2,000 moatei ranai hiripini piyei hehi gügüriyei

hanimbo kurihoeambe hoe karihüsi hehi yifisafi-mayei.

¹⁴ Nindou moatei hifandimarundi ranai fe-fou houmbo homo adükari ngoafiyoy asu akidou ngoafi adaburo ranियो ra wataporimbomarundi. Ranियो ranühündambo nimorehi nindowenih ranai n-ne-moatükunियो moateimbo tükümefeyo ra hoeifembo mahei.

¹⁵ Ai hei Sisasimboso tüküyahi hoeirhindane nindou horombo ahandi flambe moaruwai nendi afindi n-mareimbi-mayu ranahambo hoeimarihori. Ai asukai aboedi hohoanimo fifire hohoan+moyuhumbo hoeari güde haya mamaruwa hoeirihori hehi yihimbomarihori.

¹⁶ N-ne-moatükun Sisas ramareandi hoeifembo mahei ranai asukai hihiriyahi hei nindou horombo moaruwai nendi n-mareimbi-mayu asu moatei ranahambo amboani wataporimbo-marihündi.

¹⁷ Ranियो nimorehi nindowenih ranai rani hoafi ra himboriyei hehi Sisasimbo rani hifihündi ngorü-goanini hombo huti hoafimarihori.

¹⁸ Asu Sisas ai botambe mafarifiyuwamboyo nindou horombo moaruwai nendi n-mareia hefoareandeimbi-mayu ranai aidibo hombo huti hoafimayu.

¹⁹ Nga asu Sisas ai ahambo moai yini yahundo. Ai hoafiyundowohü yahuya, “Se sifahfi worinambo ngafi fikimnindimbo Adükari ai sifahfi fimbo hipoambo-reannühi ramareanini ranahambo wataporimbondandi,” mehu.

²⁰ Ranियो nindou ranai hu Dekaporis hifihü ahandi fimbo wataporimbo-maranda nimorehi

nindowenihî afîndî ranai mahepûnahindî.

*Sisas ai nîmorehî nîmorî yîfîhündî botîre asu
nîmorehî anğünümbî aboedîmareandî*

(Matyu 9:18-26; Ruk 8:40-56)

²¹ Sisas ai Gariri kurîhoe ra botambe farîfi haya nğorü goanîni huane nindow afîndî ranai ahandî hoafî hîmborîmbo mafandeandî.

²² Ranîyo Suda-yei rotu worî hîfandîra ran-deimbi, ahandî ndürî Sairus, ai mahu. Ai hu Sisasîmbo hoeirirühî ahandî yirîkîmî yirî yimbu pusîre mamaru.

²³ Ai Sisasîmbo hûti hoafîyundo hoanğuhü yahuya, “Wandî nîmorehî nîmorî ai yîfîmbo yangîrane, nğa se didîfî warî nadowandani anîmbo aboedîmbeyo-wamboane,” mehundo-amboyu.

²⁴ Asu Sisas ai aidîbo mahua nîmorehî nindowenihî afîndî ranai ahandî süngu mahei. Ranîyo ahandî fikîmî gugureandühî nînendi-marîhorî.

²⁵ Asu nindow gugurîmareandî ranambe nîmorehî mamî 12 hîmbanühî-feimbiambo amoamo watîkoafîra-marandî.

²⁶ Ranîyo nîmorehî ranai dokta hoeifepurîmbo ahambo fehefembo-hünda ahandî kakî afîndî saimarandî. Asu dokta ranai moai ahambo farîhoemondani aboedî tüküfeyo, nğa wanî.

²⁷ Nîmorehî ranai Sisasîndî hoafî ra hîmborîyo haya ho nindow afîndî ranahei mbusümo manîngo. Ranîyo ai Sisasîndî daboadani ho ahandî hoandarî hoearî ra sündîmareandî.

28 Ai ahandi hoari yare hohoani mo-yowohü yahoya, “Ro ahandi hoeari yangiri amboani sundari heandi ra aboedindamboyahü,” meho.

29 Ramare-andamboyo nimehünou amoamo watikoafimarandi-mayo ra kikiramindühi asu ahandi flambe angüni ranai aboedimayoa fifirimareandi.

30 Asu Sisas ai ahandi flambeahindi nginindi makosifoenda fifire haya hihirifi düdurearühi yahuya, “Düdi wandi hoearühi sundimareanda?” mehu.

31 Ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou afindi engoro ra hoeiarowandane asu düdi sundimareandi safi hawambo düduwefoanda?” mehomo.

32 Nga awi Sisas ai düdi ahandi hoeari fihü sundimareandi ra fifirindihea yahu haya kokomara hu.

33 Nimorehi ranai ahambo rani-moatükunü tüküme feyo ra fifire haya yihimboyohü hihamindari-mayo. Ranyo ho Sisasindi yirikimi yimindhona nimarimbo munguambo moatükunü ahambo tüküme feyo ra wataporimbomarandi.

34 Sisas ai nimorehi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nimori akidou, se anihondumbo-arowandi ranimbohünda seana asukai aboedanafi. Sihafi angüni aboedime feyo ranimbohünda se ngusüfo afurindo künde hawa ngafi,” mehu.

35 Sisas ai wataporimborandühi nunguambe nindou bidifiri ai Suda-yafe rotu hifandi randeimbindi worambeahindi sinimo

hoafi yomondühi yahomoya, “Si hafi nimorehi nitori yifimayo. Nga nindou yamunde randeimbimbo tinjirifo segodopoani,” mehomu.

³⁶ Asu Sisas ai moai ahamundi hoafi ranahambo hihimboriyu. Ai Suda-yafe rotu hifandirandeimbi ranahambo yahundoya, “Yowani, yihimbo-yopoani, nga se moani Godimbo anihondumbo-ndowandi,” mehu.

³⁷ Sisas ai nindou ranaheimbo ai-babidimbo hombo yowani yahu hininjireru haya, Pita, Sems, Son, asu ahandi akidi Sems ahamumbo yangiri sungureapuri haya mahu.

³⁸ Ai homo Suda-yafe rotu bogorindi worikimi tukuyafundühi Sisas ai hoeireandane arani hoafi afindi afindi-mayei.

³⁹ Ai worambe farifi hafu hoafiyundürühi yahuya, “Nimboe se arani hoafi afindi-afindayeia? Nitori ndanana yifiyopoani, nga moani apomboane,” mehuamboyei.

⁴⁰ Asu nindou ranai ahambo tikifinambomarihori. Ai aheimbo rani worambeahindi hihaifoarearu mbura, nitori ranahandi hondafindiyafe asu ahandi sungurururundeimbimemo aheimbo yangiri semündündüri haya, nitori yifi menjoro rani wori safani kamefoehindi.

⁴¹ Ai hüfu nitori ranahandi watinjarihü kikihiramundi haya hoafiyundowohü yahuya, “Tarita kumi,” mehu. Hoafi ranahandi nimindi ana ndahuraiane, “Nimorehi nitori yihoarifi ro hoafehanini, se botiyafu,” yaho ranane.

⁴² Asu nimehünou nimorehi nitori ranai botife haya mahowa nindou ranai mahepünehindi. Nitori ranana 12 himbani

yoweimbiyo.

⁴³ Sisas ai hoafi yundürühi yahuya, “Se yowanî nindou mamimbo amboanî ndanî moatükunî nda hoafiyopoanî. Nîmorî ranahambo sesi sahündo animbo mbiseso,” mehu.

6

*Nasareti hündi ai Sisasimbo
yiboarukomarî horî
(Matyu 13:53-58; Ruk 4:16-30)*

¹ Sisas ai ranühi hinîngîre haya ahandî ngoafi hondünambo mahua asu ahambo süngururürundeimbi ai ai-babidimbo mahomo.

² Ranîyo moanî nîmarimbo sihi Suda-yafe rotu worambe kefuai hüfu nîmorehi nindowenihimbo yamundîmareandürî. Nindou afîndî ranai himborîyei hehi hepünahindühi seiya, “Ndanî ndofe fifîrîfe nda nahünda semündümboyua? Asu hepünifeimbi moatükunî refembo ngînîndî ra nahündambo semündümboyua?”

³ Aiana worimbora randeimbi nindou yangîrani. Asu ai Mariandî nîmorî Sems, Sosep, Sudas asu Saimon ahamundî amonngo-ani. Asu ahandî rehîmamî ai nda sihirî babidî animboei,” sei hehi Sisasimbo ngusüfoambe yiboarukomarî horî.

⁴ Asu Sisas ai hoafi yundürühi yahuya, “Godîndî hoafi hoafiyu-randeimbi ai muṅguambo ngoafîhü ndürîmb-ani. Nga ahandî ngoafi hondühi ahandî fikîmînîndî-so worambe ana ndürîkoate-ani,” mehu.

⁵ Asu Sisas ai ranühi moai hepüñfeimbi moatükunî rareandî, nga yimbumamî anğünümbi nindou yangriyo warî manandanda aboedîmehindî.

⁶ Ranîyo nindou ahambo anîhondümbofekoatemayeia hepüñmefiyu.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi nindou
12 ranahamumbo koamarîhepura mahomo
(Matyu 10:5-15; Ruk 9:1-6)*

Ranîyu Sisas ai ranühi ngoafi adaburo ra hoahoanğuhü Godîndî hoafi yamundî-mareandürî.

⁷ Ai ahambo süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo nindouyei flambeahindî moaruwai nendî hefoefembo ngîñindî sagapurî mbura yimbu-yimbure koamarîhepurî.

⁸ Sisas ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Se ngomondühi ra nîñi-moatükunî ndowandümoemo, nga nîminîmi yangri anîmbo ndowandümo. Se yowanî bret, arü asu kaki ranî-moatükunî sandife semîndî-poanî.

⁹ Se su güdündî, nga hoearî ana güdarundî ranî yangri anîmbo güdu ndowandümo ngomo.

¹⁰ Asu se homo ngorü ngoafîhü tüküyafu houmbo ngorü worambe ahafomo ra ranî worambe yangri nîmandîmo mbundumbo ngorü-goanîñi asükai ngomo.

¹¹ Ngomondanî ranî ngoafîhündî ranai sîhamumbo worîñifepurî-koatendeihî sîhamundî hoafi hîmborî-koatendeianî, se ngoafi ra hîñingîndündî. Se hombo mbîsîmombo ana, sîhamundî tîjarîhündî hasüfi ra püpürüfîboadu houmbo ngomo

ranaheimbo God ai moaruwaimbo-mbireandürî yaho nafuiyondürîmbo-hünda,” mehu.

¹² Ranîyo Sisasîmbo süngururü-rundeimbî ranai homo nîmorehî nindowenihîmbo hoafî bokarîhoemondühî yahomoya, “Sîhei ngusüfoambe moaruwai hohoanîmo hîniñgîndîhindühî sîmborî hohoanîmo süngundîhindî,” mehomo

¹³ Asu ai homo nindoweyei fiambeahîndî moaruwai nendî hefoaru, aṅgünümbî nindoweyewamî werî hoe karunda aṅgünümbî nindou ai aboedî tüküyahi marîhündî.

Herot ai Sisasîmboya Son hundürüra randeimbîmbei mehu

(Matyu 14:1-12; Ruk 3:19-20; 9:7-9)

¹⁴ Sisas ai muṅgu-moatükunî ramareandî hoafî ra adükarî bogorî Herot ai hîmborîmayu, sapo ahambo muṅguambo nindou fîfirîhorî hehimbo wambo. Ranîyo bidîfirî nindou ai seiya, “Son hundüra randeimb-ani yîfîhündî botîfi haya. Sapo ranîmboane hepünîfeimbî moatükunî yare arandî,” masei.

¹⁵ Asu bidîfirî nindou seiya, “Aiana Erasais-ani,” masei. Asu bidîfirî nindou seiya, “Aiana Godîndî hoafî hoafîyomo rundeimbî horombo yîfîmemo nahurai-ani,” masei.

¹⁶ Herot ai ranî hoafî ra hîmborîyu hayambo yahuya, “Ro Son hundürüra randeimbîmbo ana horombo mbîro kîkîmarîhehinî. Nga asu haponda asükaiyu yîfîhündî botîfimboyu?” mehu.

¹⁷⁻¹⁸ Horombo Herot ai ahandî akîdî Firipîndî nîmorehî Herodias masemündu. Ranîmbo Son

ai Herotimboya, “Aboedi hohoanimoyopoani sifahafi akidandi nimorehi masowandifi,” yahundo-marandi. Ranimboyo Herot ai nindou bidifiri koamarihapura Sonimbo kikihirundumo mburumbo karabus-ambe hinngimaruwuri.

¹⁹ Herodias ai Sonimbo nginindiririhü hifokoeffimbo hohoanimomayo, nga ai ngirindo.

²⁰ Sapo Herot ai Sonimbo yihimborürühi-wambo. Ai ffireandi Son ai Godindi himboahü mbumundi nindou-mayua ranimbo Herot ai ahambo hifandüri-marandi. Ai Sonindi hoafi himboriyuhü ana, ngusüfoambe moaruwairirihü afindi hohoanimoyuhani. Nga asu ahandi hoafi himborimbo hohoanimoyuhani.

²¹ Herodias ai Sonimbo mbiro kikifimbo, nafi kokorambo hoeimareandi. Herot ai ahambo hondi ai wakimarimindo rani sihi gafmani-yomondi bogori, ami-yomondi bogori asu Gariri hifandu-rundeimbi ahamumbo sesi sindimareandi.

²² Ai sowasümondühi nimarimondane, Herodiasindi nimorehi nimori ai hafo hihifi-hihifiyo wakimareandi. Raniyo Herot asu bidifiri bobaagori sesi sowasümondühi mamarimo ai ranahambo afindi hihifi-hihifimemo. Raniyo adükar bogori Herot ai nimorehi nimori ranahambo düdureandühi yahuya, “Se nine-moatükunimboyo hohoanimo-ayafi ra ndahaninimboyahi, nga se wambo hoafiyafi,” mehu.

²³ Herot ai dabarifi hoafiyundowohü yahuya, “Se nine-moatükunimboyo hoafayafi ana, nda-

haninimboyahi. Se hifi hifandarihandi rana-hambo kikirowandiri asafi ana, ranamboani ro kikiindiheaninimboyahi,” mehu.

24 Nimorehi nimori ranai hondi sowana hihirife ho dudureanduh yahoya, “Ninimoatükunimbo dudumandahea?” mehoamboyo. Hondi ai yahoya, “Son hundürüra randeimbindi mbirombo animbo dūdundafoandi,” mehondoamboyo.

25 Nimorehi nimori ranai hihirife ho adükari bogorimbo anahoya, “Hapondani hamindi Son hundürüra randeimbindi mbiro pretambe foando hawa ndawandiri,” meho.

26 Ai rani hoafi ra himboriyu haya ahambo ngusüfoambe moaruwai-maririsi, nga sapo nindou fandu masowasümo ahamundi himboahü nine-moatükuni se hoafayafi ro randiheamboyah mehu. Ranimboyo ai nimorehi nimori ranahandi hoafi süngufembo ambe yahokoatemayu.

27-28 Raniyu adükari bogori ranai ami mami koamarheira Sonindi mbiro semindimbo mahüfu. Ai hüfu Sonimbo karabus worambe mbiro kikiriri mbura ahandi mbiro ra pretambe foare semündü hu nimorehi nimori ranahambo masagado. Raniyo nimori ai semindi ho hondambo masagado.

29 Sonimbo süngururü-rundeimbi ai rani hoafi himboriyomo houmbo homo karabus worambeahindi fi-nimoko sowandümo homo honguambe masihawuri.

*Sisas ai 5,000 nindoumbo sesi masagaduri
(Matyu 14:13-21; Ruk 9:1-17; Son 6:1-13)*

30 Sisasɪndi hoafi sowandümo homo-rundeimbi ai homo ai-babidiṁbo mamühiyafundühi wataporimemo. Ai ratüpurɪ rarundühi nimorehi nindowenihimbo Godɪndi hoafi yamundimarundürɪ ranahambo.

31 Nindou afɪndi ranai fande bukürefoemarandamboyo Sisas ai ahandi hoafi sowandümo homorundeimbi babidiṁbo sesi sesi-koatememo. Ranimboyu hoafiyupurühi yahuya, “Andai sihiripoanimbo nindou nɪmari-koateandühi ŋgefühɪ animbo akidou fi-handihu,” mehupurɪ.

32 Ranıyomo ai yangrı botambe fareafu houmbo nindou nɪmari-koateandühi mahomo.

33 Nğa nimorehi nindowenihɪ afɪndi ranai hoeirɪhi fıfırɪhipurɪ, ranimboyu nindou afɪndi ranai Sisas ahandi süngururü-rundeimbi babidiṁbo homboyomondanı ahei ŋgoafi hiniŋgırɪhi hehi Sisasimbo sowana pipina hei ai-boatei tükümehindɪ.

34 Ranıyo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidiṁbo botambe homo tüküyafundane, nindou afɪndi ranai hıfanda meŋgoro. Ranıyu hoeireanda mayoa sipsip hıfandiyo-randeimbi nindou hıfandiyo-koate nahurai fimayeia hıpoambo-reandürühɪ afɪndi yamundımareandürɪ.

35 Asu süngunambo nımbambe hüfıhamındi ai hanuambe hoafıyomondühı yahomoya, “Ndanühı ana nindou nımarı-koatereandühane ndeara hüfıhamındı ahanu.

36 Ranımbo-hündambo anımbu nımorehi nindowenihı ranaheimbo koarɪhawandüra hei ŋgoafi akımı adaburo ranühı aheihoarɪ sesi

pemiyei mbisahüsi,” mehomo.

³⁷ Nga asu Ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Se sesi dabudüri,” mehuamboemo. Ai simbori ahambo hoafiyomondühi yahomoya, “Awi se hohoanimoyafani ro afindi handret kinanambo aheimbo bret pemiyo saimboyo?” mehomo.

³⁸ Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Nüngunümbi bretyo se sihoemomboemoa? Homo hoeiru,” mehuamboemo. Homo hoeirunda mayoambo yahomoya, “Hondahüfeimbi bret asu yimbu kini ranane engoro,” mehomondamboyo.

³⁹ Sisas ai ahamumbo hoafimayua nindou ranaheimbo hoafimayomonda yibobo-yiboboyahi hehi mamarei.

⁴⁰ Mamarei ra bidifiri 100, asu bidifiri 50, ranıyei yibobo-yiboboyahi mamarei.

⁴¹ Sisas ai bret hondahüfeimbi asu kini yimbu ra semündü haya sünambe himboyo hafuhü Godimbo hihifirüri mbura, hifitire haya ahandi süngururü-rundeimbimbo masagapuri nindou ranaheimbo yimbufembo. Asükaiyu kini akidou yimbu ranamboani hifitire haya yimbumareandi.

⁴² Munguambo nindou ranai sesi ra sahusimbo simongori-marihümüdi.

⁴³ Ranıyo Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai bret asu kini bidifiri bidifiri kurımayo ra 12 wambürambe wambürıhıru hafombo tükümefoy.

⁴⁴ Nindou sesi masahüsi ranana 5,000-yei.

*Sisas ai kurihoe hanġifowam+ pütap+mayu
(Matyu 14:22-33; Son 6:16-21)*

⁴⁵ Sisas ai nimehünou ahambo süngururü-rundeimb+imbo botambe farife hefe Gariri kurihoe behefe hefe ai-boatei Betsaida nġoaf+nambo hombo hoaf+mayupur+. Nġa aiana awi n+mar+ mbur+imbo nindou ra koar+hefendür+imboyu.

⁴⁶ N+moreh+ nindowenih+ ra koar+heir+ mbura asu ai God+imbo d+id+ba+ifembo h+fi+ wafuanambo mahafu.

⁴⁷ Rani n+mbambe ahambo süngururü-rundeimb+ ai botambe Gariri kurihoe hanġifowam+yomo, nġa asu aiana nġ+ndan+yü.

⁴⁸ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimb+ hoeireapurane werambe bot ra ahamumbo kameihü n+nendi+mareapura asu bot ra sem+nd+ hombo pur+na wat+har+marund+. Ran+yo Sisas ai si hoaf+imbo saf+ ahamumbo sowana bot ra nġasünde haya hoe hanġifowam+ pütap+mayu hu.

⁴⁹ Nġa asu ai hoeirüwuran+ hoe hanġifowam+ pütap+mayua yifiaf-ani yahomo houmbo has+heimemo.

⁵⁰ Ai muġguambo hoeirüwura mayoa y+h+imbo-mayomondamboyu, ai ahamumbo nimehünou hoaf+yupurüh+ yahuya, “Se y+h+imbo-nd+imboemo, nġa nġ+n+nd+ n+mandümo. Ndanana ro-anah+,” mehu.

⁵¹ Asu ai botambe far+fi hafu ai-bab+id+imbo mamaruwa hoewer+ ranai afur+mareanda ma-hepünafund+.

⁵² Nġa Sisas ai hondahüfeimb+ bret hepün+feimb+ moatükun+ ramareand+ ra

moai wudipoaporu fifirundi sapo ahamundi
hohoanimo ranai tapihamiyohü wambo.

*Genesaretihü Sisas ai anğünümbi nindou afindi
aboedimareandi
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Raniyomo ai botambe kurihoe ra
barihoemo gudiani Genesaret ngoafikimi bot
ra himondindümo hininğimarundi.

⁵⁴ Ai botambeahindi makusifoendambo nin-
dou ranai nimehünou fifirimarihori.

⁵⁵ Ngoafi ranı ngoafikimi adaburo ranühi
hahabodeihü hoafimayeiya, anğünümbi nindou
afindi safisendambe-rihindürı Sisas nünğuhı
sahümündindürı hei marihündi.

⁵⁶ Raniyo muñguambo ngoafi adaburo ranühi,
nahi Sisas ai huanı anğünümbi nindou ra
fufurihü-mündindürı hei fandıhi-rühündühı
sıhehindürı marihündi. Raniyei ahandı warı
hoandarı nğısharı hoearı ra anğünümbi nendi
ai sündımbırıhindı sei hehi hüti hoafimayeı.
Asu ahandı hoearı sündımarıhindı ranai asükai
aboedı tükümehindı.

7

*God ai amoa mamıyei ahınümbi hohoanimo
hifinambomareandi
(Matyu 15:1-9)*

¹ Farisihündi bidifiri ai ahınümbi hohoanimo
yamundu-rundeimbi nindou babıdımbo
Serusarem ngoafihündi sıfomo Sisasımbo
hoeimarüwuri.

² Raniyo hoeirundanı Sisasımbo süngururü-
rundeimbımemo ranai warı popoaikoate sesı

sowasümondühi mamarimo. Wari popoaikoate sesi sesimbo ranana moaruwaiane.

³ Sapo Farisi asu Suda-hündi aiana ai boagiri süngumarundi ranimboane ngiri wari popoaikoate sesi dagüdi.

⁴ Asu sesi maket ambeahindi pememo amboani sesi popoihefekoate ana, ngiri dowadümo. Sapo ai boagiri refemarandi süngumbo hipiri napo ra popoaindihou mbundumbo animbo mandu dowadumboemo.

⁵ Ranayo Farisi asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi ai Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nimboe sishambo süngurunini rundeimbi ai boagiri ahini ra süngufekoateayomoa? Asu nimboe wari afisaho kapeihi sesi asowasümoa?” mehomo.

⁶ Ranayu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godindi hoafi hoafiyurandeimbi Aisaia ana anihondumbo yimbu yafambeimbi sishamumboyu hoafimayu. Ai ndare sürü papirandühi yahuya,

‘Nindou ndanai ana yafambe yangirane wambo aboedani ase,

nga ahei hohoanimoana angunane engoro.

⁷ Aiana nindouyei ahinümbi hohoanimo ranane yamundihindühi Godindi hoafane nda ase,

ranimboane ai wambo hohoanimoaye ra moanipoane,’

Aisaia 29:13

mehu.

⁸ Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ra hingiriru houmboanemo nindouyei hohoanimo yangirane sünguarundi.”

⁹ Raniyo ai hoafiyupurühi yahuya, “Seana Godindi ahinümbi hohoanimo ranahambo ambeyaho hininngifehümbi sishamundi hohoanimo süngufembo yangirane hohoanimoemo.

¹⁰ Sapo Moses yahuya, ‘Se shafi meapeyafe hoarehindafi,’ asu ‘Düdi ahandi hondamboyu afindamboyu moaruwai hoafayu ana, yifimbiyuwamboane,’ mehu.

¹¹⁻¹² Nga se ndaru hoafiyomondühiya, ‘Nindou ranai ahandi hondafindambo fehefe kaki napoeimbanisi, nga hondafindambo hoafindupirühiya, “Ndanı kaki ana ro Godimbo saimbo masiheheandane,” mbüsu ana, asu ngrı nindou ranai kaki ranambo ahandi hondafindambo fehefepirimbo yini mbisimo,’ yahomo arundi.

¹³ Ranimboane Godindi hoafi ra hininngirundühi asu se boagiri-yafe hoafi ra süngu-arundi asu se afindi moatükunı rahurai raru arundi,” mehu.

*Nine-moatükunı nindoubo rareanda nindou ai moaruwai hohoanımoyei arihündi
(Matyu 15:1-9)*

¹⁴ Sisas ai nindou afindi ranaheimbo asukai mınngıyu hürühendürı haya hoafiyundürühi yahuya, “Munquambo nindou se wandı hoafi nda himborındeı hehi fıfirındıhındı.

¹⁵⁻¹⁶ Nine-moatükunı moanambühündı nindou fiambe ahanı ai-ana ngrı nindoubo randeranı moaruwai hohoanımondu. Nga nine-moatükunıyo nindouyeı fiambeahındı nımarı haya moanambühi tükefeyo ranane rareandanı nindou ai moaruwai hohoanımoayeı,” mehu.

17 Sisas ai nindou ranaheimbo hiniŋgireandüri haya worina hafuane ahambo süngururü-rundeimbi ai rani kafeefe hoafi ranahambo düdumefundi.

18 Raniyo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi seana ŋgusüfokoate-wamboemo. Awi se moai fifirundiyo, sapo nine-moatükuni moanambühündi nindou fiambe ahano raniyopoani nindoumbo moaruwaimbore arandi.

19 Ranana ŋgusüfoambe hohoanimo ranambe howohüyopoani, ŋga ranana bodoambe hani mburambo awaimboreandühane.” Sapo Sisas ai ramehu ra muŋguambo mamikarambo sesi ra Godindi himboahü ana aboedane yahumboyu.

20 Asu asükaiyu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Nine-hohoanimo nindou ahandi fiambeahindi nimarihaya tükefeyo ranane nindou ranahambo Godindi himboahü moaruwaimboareri.

21-22 Ro hoafimayahi ranana ndani-moatükuni nindou hohoanimoambe tüküfe arandi ndani-mboyahi hoafimayahi. Muŋguambo mamikarambo moaruwai hohoanimo, hümbühüni, nimorehi sisihomo asu anamindihoandi birabiri, nindou hifokoefe, nimorehi anamindeimbi dibomboyo, hohoani, wosihofori hoafi, bodimondambo ŋginindi, moaruwai hoafi, hoafi himborikoate, afindi-afindi, asu mamikari hohoanimo rani-mboyahi hoafimayahi.

23 Muŋguambo ndani moatükuni ndanane nindou hohoanimo-ambeahindi tüküfeyoahü nindoumbo rareiran Godindi himboahü moaruwaimboreri arandi,” mehu.

*Fonisia hifihündi nimorehi ai Sisasimbo
anihondümbomareri
(Matyu 15:21-28)*

24 Sisas ai ranühündambo botifi haya Tair ngoafikimi mahu. Nindou ai ahambo fifirindihorimboyei yahuhaya worambe mamaru. Nga ai ngiri dibo amaru ra dibondifiyu.

25 Nimorehi mamfi ahandi nimorehi nimirindi fi-ambe moaruwai nendi nimarweimbi ai Sisas ranuhi amaru hoafi ra himborimayo. Ranayo ai nimehounou ho Sisasimbo-so tükufe ahandi yirikimi peyo mamaro.

26 Nimorehi ranai ana ai-poanimbo Fonisia sirihündi Grik hoafeimbiyo. Ranayo ai Sisasimbo ahandi nimorehi nimirindi fi-ambeahindi moaruwai nendi hefoefembohünda hutihütimarifi.

27 Sisas ai nimoreh ranahambo kafeefe hoafi hoafiyundowohü yahuya, “Sihiri nimir ranaheimbo sesiboatei ndahündüri mbundühumbo animbo. Nga awi sihiri nimiriyeyi-mayo sesi ra yaforimbo ndahündürümboyefi,” mehuamboyo.

28 Asu nimorehi ranai hoafiyowohü yahoya, “Adükari, yinisi, nga yafori amboani sesifondi koambe nimboeimbo nimiriyeyi-mayo sesi bidifiri-bidifiri ra sahüsihanei,” mehowamboyu.

29 Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se hoafimayafi ranimbohünda ngafi, nga moaruwai nendi ai shafi nimir ra hininngimareandi,” mehu.

30 Nimorehi ranai hihirife ho worambe himboyowane, ahandi nimirindi fiambeahindi

moaruwai nendi ai kosifoendühi asu fondiwami mapo.

Sisas ai nindou mamî yafambe asu himboambe moaruwaimbü aboedîmarirî

³¹ Raniyo Sisas ai Tair hinîngîre haya hu Saidonîhü tüküfi mbura hu Dekaporisîhü tüküfi haya hu Gariri kurîhoe-kîmî tüküme fiyu.

³² Sisas ai ranühi nîmaruambe nindou bidîfirî ai nindou mamî himbotühîfo asu hîhîndî hoafîyu randeimbî sahorîmîndei mahei. Ranîyei ai Sisasimbo nindou ranahandîwami warî mbînandeandî sei hehi hîti hoafîmayei.

³³ Raniyo nindou ranahambo nindou afîndî ahei mbusümo ahambo yangîrî serümündü mahu. Raniyo Sisas ai warîbatendî himboambe yimbufihî pamareanda aboedîmayafea asu warî boatendîfihî ngurî pare mbura nindou ranahandî teifühi pamareandî.

³⁴ Sisas ai sünambe himboyu hafu hanafu afîndî hüfoareandühi nindou ranahambo yahundoya, “Efat.” Hoafî ranahandî nîmîndî ra ndahuraine, ‘sübüdühoefî’ yahoane.

³⁵ Raniyo nîmehünou ahandî himboambe ai aboedîyowohü asu hoafî hîhîndî hoafîyumarandî ra asükai aboedî hoafîmayu.

³⁶ Asu Sisas ai nindou ranaheimbo ranîmoatükunî hoeimarîhindî ranahambo nindou ngorumbo yowanî hoafîyopoanî mehu. Ai aheimbo yowanî mehündürîyosî, nga asu ai ranahambo wataporîmbomarühü hei.

³⁷ Ai hepünehîndühi seiya, “Sisas ai munğumoaatükunî aboedî ramareandî. Ai rareandânî himbo tühîfo güreyandüreimbî amboanî

ai himboriyei asu hoafiakoateyeimbi ai-amboani wataporiyeyi marihündi,” masei.

8

Sisas ai 4,000 nindoumbo sesi masagadüri (Matyu 15:32-39)

¹ Asu ngorüsimboani nindou afindi ranai Sisasimbo sowahi mafandihindi raniyei sesiakoatemaye. Raniyo asu Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbimbo mborai yahupuri haya hoafiyupurühi yahuya,

² “Ro nindou ndanaheimbo hipoamboarhearü. Ai ro-babidi ngimi si nimateimbo wambo asu ai sesiakoateanei.

³ Ro ngiri wembopo ngoafinambo koandihhearü, nga ai nafini himboa wuwurindei hehi pindeimboyei. Nga asu bidifiri ana nafi angunipoedanei,” mehu.

⁴ Asu Sisasimbo süngururü-rundeimbi ai simbori hoafiyomondühi yahomoya, “Sihiri ana ngoafi angunanefi. Nga asu dagüdambo bret ra ndahumindifi hohumbo nindou ndanaheimbo mandahundüra?” mehomo.

⁵ Raniyu asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se nününümbi bretyo sowandümomboemoa?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Ro 7 bret sihehumboanefi,” mehomondamboyu.

⁶ Raniyo asu Sisas ai bret 7 ra semündü haya Godimbo hififimarüri. Raniyo asu hifitire mburambo ahambo süngururü-rundeimbimbo bidifiri bidifiri ra yimumareapuri. Asu ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se bret

ra nindou ranaheimbo yimbundundüri,” mehupuri. Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai rasüngu-marundi.

⁷ Asu süngururü-rundeimbi ai kini yahunümbi amboani sowapundümo. Sisas ai kini ranahambo Godimbo hihifiri-rüri mburambo asu ahandi süngururü-rundeimbiimbo hoafimayupurambo kini ra nindou ranaheimbo yimbumarundi.

⁸ Asu muḅguambo nindou ai sesi ra sahusi bodomayei. Raniyo asu bidifiri-bidifiri sesi mayo ra 7 wamburi wamburihimarundi.

⁹ Asu 4,000 nindouyei sesi ra masahusi raniyo asu Sisas ai hoafimayundurambo bukuri mayahindi.

¹⁰ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi botambe fariyafu houmbo Darmanuta hifinambo mahomo.

Farisi ai Sisasimbo sisihimoruri hoeimarüwuri

¹¹ Farisi ai Sisasimbo sisihimofi hoeifimbohünda tüküyafu düdumarüwuri. Raniyo asu Sisasimbo düdurüwurihi yahomoya, “Se Godindi nimorayafi ana, se Godindimayo hepünifeimbi moatükuni randiwandi,” mehomu.

¹² Asu Sisas ai ḅgusüfoambe moaruwairirihü raguambe yare hoafiyuhi yahuya, “Nindou nda nimboe hepünifeimbi moatükuni hoeifembo düduehindi? Ro anihondumboanahi hoafehanduri, ḅgiri nafuimbo moatükuni yahurai hoeindihindi,” mehu.

¹³ Raniyu asu Sisas ai Farisimbo yare hiniḅgireapuri hayambo ndamefiyu. Asu

botambe farifi haya kurihoe barihoei gogoanini mahu.

Farisi asu Herot ahamundi yis ranahambo kafoefe hoafi

¹⁴ Sisasiṁbo süngururü-rundeimbi ai bret adükari semindi hifombo mitanimarundümo. Nga asu mam yangir+rur botambe foarüwuri houmbo sowarindümo mahifomo.

¹⁵ Asu Sisas ai ahini hoafiyupurühi yahuya, “Se Farisi-yomondi asu Herotindi yis ranahambo hibadumbo!” mehu.

¹⁶ Nga asu Sisasiṁbo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandi nimindi ranahambo wataporimbomarundi. Ai yaru hoafiyomondühi yahomoya, “Sapo ai hoafimayu ra bretkoateyefi ranahamboyu hoafimayu,” mehomo.

¹⁷ Raniyu asu Sisas ai fifireandi nini moatükunimboemo wataporimbomarundi ranahambo. Asu Sisas ai düdureapurühi yahuya, “Se ra nimboe bretkoateyefi ranahambo wataporimboaru hoanjomoa? Awi seana moai hoeirundi asu fifirundi?”

¹⁸ Awi se himboarümbü-anemosi, nga moai hoeirundi asu se himboambembü anemosi, nga moai himboriyomo. Sihiri horombo bretkoateyefühi horombo ro ramarihendi ra se fifirundai?

¹⁹ Horombo ro hondahüfeimbi bret 5,000 nindoumbo maseheandi rani-simboani se nüngunimbi bidifiri bidifiri bret wambürüyo wambürühi marundi?” Raniyomo asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “12 wambüri,” mehomondo.

20 “Asu se fifiru ro bret 7 4,000 nindoumbo maseheandi ra. Asu nüngunümbi bidifiri bidifiri bret wambüriyo wambürihimarundi?” mehuamboyo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “7 wambüri,” mehomondo.

21 Asu ai yare hoafiyupurühi yahuya, “Awi se moai ra fifirundiyo?” mehu

Betsaidahündi himboatihari mamä Sisas ai diiboadomariri

22 Betsaida ngoafihü Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo hifomo tüküyafundane asu ahambo sowana nindou himboatihari mamä sowarindümo mahifomo. Ranıyei ai Sisasimbo fambiheira seihehi hoafimayahündo.

23 Ranıyu Sisas ai himboatiharimbo warihü kifi hürümündi haya ngoafi hinıngirıne hena hafanı ahandi himboarambe nguri pamariri. Ai kıkıhırümündühi düdufinduhi yahuya, “Se ngorü-moatükunı amboanı hoeirıwandai wanıyo?” mehundo.

24 Asu nindou ranai himboapoyu wakırendühi yare hoafıyuhı yahuya, “Ro nindou bidifiri hoeirıheambo-anahı. Nga asu ro hoeirıheandanı nımı fıribadıhoai aho nahuraiane,” mehu.

25 Nga Sisas ai asükaiyu ahandi himboarühi warı pamareandı. Asu ahandi himboarı ra bırimarıhoayo. Ranıyu asu himboarı ahandi ra aboedıyowohüyo asu muıguambo moatükunı ra aboedı hoeimareandı.

26 Asu Sisas ai worınambo koarıherühi yahuya, “Se yowanı ngoafına ngamboyafi,” mehu.

*Pita ai Sisasimboya Kraisi-ani mehu
(Matyu 16:13-20; Ruk 9:18-21)*

²⁷ Nga asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimb+ bab+di ngoafi Sisaria Firipai ngoafikimi adaburo ranühi mahomo. Raniyomo asu nafinambo homondühi ahambo süngururü-rundeimb+ambo düdureapurühi yahuya, “Wambo d+da-ani mbaseia?”

²⁸ Asu ai hoafiyomondowohü yahomondoya, “B+di+firi ai hoafiyehiya, ‘Aiana Son hundürürandüri-randeimb-ani.’ Asu b+di+firi ai hoafiyehi ‘Aiana Erasais-ani.’ Nga asu b+di+firi ai hoafiyehi, ‘Aiana God+ndi hoafi hoafiyurandeimb-ani,’ masei,” mehomu.

²⁹ Asu Sisas ai düdufipurühi yahuya, “Asu se wambo nünguru hohoan+moyomo ro d+diyaha?” Nga asu Pita ai simbori hoafiyundühi yahundoya, “Seana Kraisi-anafi, nindou God ai diboniyunini hin+ngimareanini nindou aboedambo-fendür+imbohünda,” mehu.

³⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se yowan+ nindou ngorümbo hoaf+nd+imboemo ro nindou nüngunahurayah+ ranahambo,” mehu.

*Sisas ai ahandi asübusi afindi sem+ndühi
yifimbo hoafimayu*

(Matyu 16:21-28; Ruk 9:22-27)

³¹ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimb+ambo yamundeapurühi yahuya, “Nindou Hondü aiana asübusi afindi ndemündümbui. Asu ahambo ana bogori nindoumemo, God+imbo sihou-rundeimb+ bogori+memo, ah+nümbi fifirundeimb+memo ai ahambo yi+boarukondüwurühi

hifokoandüwurimboemosi, nga ngimi sindu haya asukai botindifimbui.”

³² Asu Sisas ai hoafi ra fifirifoare hoafimayupuri. Ranıyu asu Pita ai Sisasimbo serümündü himborani hu nginındühire hoafimarüri.

³³ Asu ranıyu Sisas ai hihirifi ahambo süngururü-rundeimbimbo hoeireapurühi asu Pitambo nginındühire hoafiyundowohü yahuya, “Satan, andai se biyafö. Nga seana Godındi hohoanimo-yopoani sünguarowandı, nga nındouyafe hohoanimo anandı sünguarowandı,” mehu.

³⁴ Asu Sisas ai nımorehi nındowenihı aheimbo ahandi süngururü-rundeimbi babidimbo mborai yahundüri haya hümarıhendüri. Ai hoafiyundürühi yahuya, “Nındou düdi ai wambo süngufendirimbo hohoanimoayu ana, ai nındou mamı ahandi nımı keimbi karıhendeimbi semındi ho yahurai ahandi yifiri ra hınıngınde haya asu wambo süngumbırandıramboane.

³⁵ Nındou düdi ai ahandıhoarı ahandı yangıri ra kıkıharamındu ana, ahandı yangıri ra awarındıhoemboe. Asu nındou düdi ai aboedi hoafi asu wambohünda ahandı yangıri ra hınıngareandı ana, ai yangıri gedühi nüngumbui.

³⁶ Asu nındou düdi ai mungua hifi ndanıhünda moatükunı ra asemındu ana, asu ahandı yangıri nıngombo ra awarındıhoembui asu munguambo moatükunı ranai ngıri fandıheri.

³⁷ Nga asu nındou ranai nını takını madagado yangıri ra simborı sısefembo-hündambo?

³⁸ Asu nımorehi nındowenihı hapondanambe

burayei ai Godimbo hiniŋgiri+horühi wos+hoafori hohoani+moyei ar+hündi. Nga nindou düdiyei ai wambo asu wandi hoafi ranahambo amoani+ng-ar+hündiri ana, asu ro wandi Apendimayo himboamupui-randeimbi asu sürühoeimbi sünambeahindi nendi babidi kosefi simboani ro aheimbo amboani amoani+ngi-ndi+handürimboyahi,” mehu.

9

¹ Asu Sisas ai hoafiyundürühi yahuya, “Ro siheimbo anihondumbo-anahi hoafehandüri, nindou haponda burayei ndanai yifi+koateyei-ambe animbo God ng+nindi hifandarandi ra ng+nindeimbi kodowani hoeindi+himboyei,” mehu.

*Sisasindi fi ranipoanimbo tüküme feyo
(Matyu 17:1-3; Ruk 9:28-36)*

² Asu 6 si hoane Sisas ai Pita, Sems asu Son sepurimündü haya hifi wafu nimoamo raniwami mahafomo. Ranühi ai-yanğiri niŋgomombo Sisasimbo hoeirüwurane ahandi fi ranai ranipoanimbo tüküme feyo.

³ Raniyo asu Sisasindi hoeari ranai kifohi hamindimayo. Nga hifi ndanihündambo nindou ai ngiri randeandani kifohi yahurai tükündefeyo.

⁴ Raniyo Eraisas asu Moses ai ranühi ahamumbo-so tüküya+ne Sisas babidi watapor+yomondühi maningomo.

⁵ Pita ai rani moatükuni ra hoeire haya hoafiyuhi yahuya, “Yamundo-randeimbi, ndanühi animboefi ranamboani aboedanesi. Nga dago ngimi hüründi+humboane, sihambo

mami, Mosesimbo mami asu Erasambo mami,” mehu.

⁶ Asu Pita ai moai nini-hoafi hoafimbo ho-hoan+moyu, sapo ngorü yimbu babidimbo ai yihimboyomondühi-wambo.

⁷ Ranıyo asu mburıngai ai kosi munguambo gabud+mafoareapuri. Asu mburıngai-ambeahındi hoafi mami ranai hoafiyohü yahoya, “Nımorı nda wandi nımor-ani ro ngusüfo pararihini, nga se ahandi hoafi himborındomo,” meho.

⁸ Nga Pita, Sems, Son ai himboapomemoyosi, nga asu Sisas yangrı ai-babidimbo ranühi manüngu.

⁹ Asukai hifi wafuwanıpoedi hihirıyafu hanımondühi Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Se yowanı nini-hoafi hoafındimboemo nıne-moatükunı hoeimarundi ranahambo. Nga hibadu ngomombo Nindou Hondü ai yifihündi botındıfiyuanı anımbı nımorehi nındowenihı ranaheimbo hoafındımo,” mehupuri.

¹⁰ Asu Sisas hoafımayu ra hohoanımoyomo kıkıhirundühiyomo ahamundıhoari simborı ndüwuriyafundühi yahomoya, “Sisas hoafımayu yifihündi botıfe ra nınea?” mehomo.

¹¹ Asu Sisasimbo düdurıwurühi yahomoya, “Nımboe ahınümbı hohoanımo fıfirundeimbı ai hoafıyomondühiya, ‘Eraisı boatei anımbı tükündıfımbui,’ mehomo?” mehomondamboyu.

¹² Sisas ai simborı hoafıyupurühi yahuya, “Aiana anıhondümbı anahomo raru hoafeyomo, Eraisı boatei anımbı tükündüfi munguambo

moatükunî ra dîboadondeambui. Ra anîhondanesî, nga Godîndî bukambe hoafî apenîngo ranai yare hoafîyowohü yahoya, ‘Nindou Hondü ai asübusî afîndî ndemünduanî nindou afîndî ai ahambo moanîpo-ani mbîseimboyei?’ meho.

¹³ Ro sîheimbo hoafehandürî, Eraisa ana tüküfimboani. Godîndî bukambe hoafî yare meŋgoro süngu nindou aiana moaruwai hohoanîmo randîhimboyei nîne-moatükunî ai refembo hohoanîmomayeî süngu,” mehu.

Sisas ai nîmori moaruwai nendî nîmareimbî aboedambomarî
(Matyu 17:14-21; Ruk 9:37-43)

¹⁴ Sisas ai, Pita, Sems asu Son babîdîmbo süngururü-rundeimbî bîdîfîrî sowanambo mahomo. Ai homo hoeirundane ahînûmbî hohoanîmo fîfîrundeimbî ranai Sisasîmbo süngururü-rundeimbî bîdîfîrî babîdîmbo hoafînambo sîmborî sîmborî-memondamboyo nindou afîndî ranai ahamumbo wakîre meŋgoro.

¹⁵ Raniyeî asu nindou afîndî ranai Sisas hoeirîhorî hehimbo hepûnehindühî ahambo hîhîfîmbo pîpîmayeî hei.

¹⁶ Sisas ai düdufîpurühî yahuya, “Se nînimboemo ahînûmbî hohoanîmo fîfîrundeimbî babîdîmbo hoafînambo sîmborî hoafîmemoa?” mehupurî.

¹⁷ Ahei mbusûmo nindou mamî ai hoafîyuhî yahuya, “Yamundo-randeimbî, ro wandî nîndowenihî nîmori moaruwai nendî ai ahandî fiambe nîmarîmbo hoafîkoateyu-marandambo sîhambo sowanambo sahûmîndî asîhühî.

18 Asu moaruwai nendi ranai farifendowohü wakifoarerani hifini piyu yangurimbo yahamonafi ngasihö wutipuiariyuhü yahafi hiheporiyu arandi. Asu ro sihafü sünguru rundeimbimbo moaruwai nendi ranahambo raguanambofembo düdumeheapuri, nga ai ngirindimo,” mehu.

19 Asu Sisas ai nindou ranaheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Se ana moai anihondümborihindi. Ro nüngunimbimboyo sebadidi manimboaha? Asu ro nüngunimbimbo sihei tiririfo ra mandahamindiha? Nimori ra ndühi sahorimindei sühüsi,” mehündüri.

20 Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai nimori ra sowaründümo Sisas sowana mahifomondamboyu moaruwai nendi ranai Sisas hoeirirühi nimori ranahambo wakimafoarera hifini piyu hihire amoahirerandühi yangurimbo yahomonafi ngasihö wutipuiarimayu.

21 Sisas ai afindambo düdurirühi yahundoya, “Nimori nda nüngunimbimboyo ndahurai ramefiyuwa?” Asu afindi ai yahuya, “Akidouyuambe piyu hayamboani raraoyu arandi.

22 Munguambo si moaruwai nendi ranai nimori ranahambo haiambe asu himoni wakifoarerandi. Se ninimoatükuni refemboayafi ana, se hipoambondiwamunühi fandihawamuni,” mehu.

23 Asu Sisas ai afindambo hoafiyundühi yahuya, “Se nimboe hoafiyafühiya, refemboayafi ana, fandihawamuni masafa? Anihondümboreandeimbi nindoumbo ana munguambo moatükuni ra tñümbüyopoani,”

mehu.

²⁴ Asu nimehünou afindi ai hihifi-hihifiyuhü hoafiyuhi yahuya, “Ro anihondümbortheambo-anahisi, nga se koe wambo fandihawandira anihondümbo-ndiheamboane,” mehu.

²⁵ Asu Sisas ai hoeireandane nindou afindi ranai pipiyei hei wakimarioramboyo asu moaruwai nendi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Moaruwai nendi, se nindou ndanahambo rariorani himbotühifoyu asu hoafikoateyu arandi. Se nindou ndanahandi fiambeahindi kodiboawandi, nga asu se asukai yowani farifembopoani,” mehundo.

²⁶ Asu moaruwai nendi ranai heiyohüyo nimori ranahambo yabadiranifi ni pimayuwa yare siher hayambo makosifoendi. Asu nimori ranai yifi nahurai menguruwamboyei nindou afindi ranai yifiyumboani masei.

²⁷ Nga asu Sisas ai nimori ranahambo warihü kifi botiriri hiningimara manungu.

²⁸ Asu Sisas ai ahambo sünggururü-rundeimbi babidi hafomo worambe nimarimombo düduyafundühi yahomoya, “Nimboe ro moaruwai nendi ra raguanambofe-koatemayefa?” mehomondamboyu.

²⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Godimbo didibafifenambo animbo moaruwai nendi ndahurai ana raguanambofe-ndürimboane,” mehu.

*Sisas ai ahandi yifiyo hefembo botife ranahambo wataporimbomarandi
(Matyu 17:22-23; Ruk 9:43-45)*

30 Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi mbo ranı ngoafi ra hınıngiru houmbo Gariri hifi mbusumo mahomo. Ai ramefundı ra nindou fıfırındıhimunımboyei yahomo houmbo didımoamboemo ranuhı mahomo.

31 Sisas ai hoafıyupuruhı yahupurıya, “Nindou Hondumbo ana hıfokoeffimbo-hunda nindouyei warıhündıhorımboyei. Nga aiana ngımı nımbındu hayambo asukai yıfıhündı botındıfimbui,” mehupurı.

32 Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahandı nımındı ra moai fıfırundı, nga ahambo düdufimbo yıhımbomarurı.

*Düdi adükarı hamındayua
(Matyu 18:1-5; Ruk 9:46-48)*

33 Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidi homo Kaperneam ngoafıhü tüküyafu houmbo worınambo homo mafarıyafundı. Ranıyu asu ranuhı nımarumbo hoafıyupuruhı yahuya, “Nımböe se nafımbö simborı hoafımemo sınımoa?” mehupurı.

34 Nga asu moai ahambo süngururü-rundeimbi ai simborı hoafıyomondo sapo nafını simborı hoafımemo ra nindou düdi adükarıyu yahomonduhı wambo.

35 Sisas ai nımarumbo ahandı hoafi sowandümo homorundeimbımbö hoafımayupurambo mahomo. Ai hoafıyupuruhı yahuya, “Nindou düdi adükarı bogorı nindou tüküfemboayu ana, ai ndürıkoatendu haya muᅇguambo nindouyei moanı ratüpurıyu randeimbi-mbıyuwamboane,” mehu.

36-37 Sisas ai n̄imori ak̄idou ser̄ümündü ahamundi mbusümo h̄in̄nḡiriri war̄ihü k̄ik̄ih̄ir̄ümündi n̄nḡumbo yahuya, “Nindou düdi n̄imori ak̄idou ndahuraimbo wandi sünguna afar̄iheirü ana, ra wamboane afar̄ihend̄iri. Ai wambo yanḡir̄iyopoani, nga nindou düdi wambo koamar̄hend̄ira makosahi ahambo kapeihani,” mehu.

Nindou sihefombo moaruwai femuni koateayei ana, sihefi ngunindanei

(Ruk 9:49-50)

38 Son ai hoaf̄iyundohü yahuya, “Yamundo-randeimbi, ro hoeir̄ihundan̄i nindou mam̄i sihaf̄i ndür̄inambo moaruwai nendi hefoaremarandi. Ran̄yo asu ahambo yowan̄i masahundo, n̄imboe ai sihefi sirambeah̄indi yupoani sefahumbo,” mehu

39 Sisas ai hoaf̄iyuh̄i yahuya, “Se yowan̄iyahondopoani. Nindou düdi ai hepün̄ifeimbi moatükuni wandi ndür̄inambo rawareandi ana, nḡiri wambo moaruwai hoafund̄iri.

40 Nindou düdi sihefi mbo moaruwaimbo-femuni koateayu ana, ai sihefi ngunindani.

41 Ro an̄ihondü mbo-anahi hoafehapuri. Nindou düdi ai hoeirean̄inani se Kraisi ndi-yafani sihambo hoe fuyamündi asagan̄in̄i nindou ranai ahandi tak̄in̄i hondü ra süngunambo ndemündümbui,” mehu.

Moaruwai hohoan̄imo ai an̄ihondü mbofe h̄if̄inambore arandi

(Matyu 18:6-9; Ruk 17:1-2)

⁴² Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Nindou nîmorî akîdou ai wambo anîhondümboreandîranî asu nindou ngorü ai rarîranî moaruwai hohoanîmo sünguareandî ana, nindou ranahambo nîmoei pefî hüputüpuimündî mburumbo hoe hohoe afîndambe safoefiyuwanî yîfîmbiyuwamboane.

⁴³⁻⁴⁴ Sîhafî watînarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, asu kandîhawandî. Nga warî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfirî yangîrî koadürümbo nîngombo ra aboedane. Nga fi muŋguambo hai dikîrîfekoateyorandeimbi ranambe pifenînanî hanî ranana moaruwaiane.

⁴⁵⁻⁴⁶ Se sîhafî tînarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, kandîhawandî. Nga tînarî ngorü karîhoayowanî fi bîdîfirî yangîrî koadürümbo nîngombo ra aboedane. Nga fi muŋguambo hai dikîrîfekoateyo randeimbi ranambe pifinînanî hanî ranana moaruwaiane.

⁴⁷ Sîhafî hîmboarî ai randeanînanî moaruwai hohoanîmondafühî ana, hündîhawandî. Nga hîmboarî mameimbi yangîrîyo hefe God ngînîndî hîfandarandî ranambe kefoefe ra aboedane. Nga hîmboarî yimbuimbüyo hefe hai dîdîrîfekoate koadürümbo horoweimbi ranambe pifenînanî hanî ranana moaruwaiane.

⁴⁸ Asu hai ranambe kîmongîmo nindoumbo asahüsîhündîrî ranamboanî ngîrî yîfîsafîndei. Asu hai ahei fi tîkîrarandürî ranamboanî ngîrî dikîrîndîfeyo.

⁴⁹ Muŋguambo nindou ranai ahei fi aboedîfembohünda Godîmbo sesî sîhefembo namî paparîhindî yahurai anîmbo hainambo

tɪŋɪrɪfo ndahümündimboyei.

⁵⁰ Namɪ ana aboedɪ moatükun-anesɪ, ŋga asu namɪ ranai ahandɪ aparɪ ra hɪnɪŋɪreandühɪ wanayo ana, budesowanɪ aparɪkoateayo ra ahandɪ aparɪ asükai ŋgɪrɪ koadürü koadüründɪfe hɪnɪŋɪndɪfeyo. Ŋga se namɪ aparayo nahurai aboedɪ hohoanɪmo süngundɪhindɪ sɪhei wandafɪ mamɪyei mbusümo,” mehu.

10

Nɪmorehɪ semɪndɪhündɪ hɪnɪŋɪfe hoafɪ (Matyu 19:1-12; Ruk 16:18)

¹ Sisas ai ranɪ hɪfɪ ra hɪnɪŋɪre haya Sudia hɪfɪna Sodan hoe ŋgorü-goesürünɪ barɪhoei mahu. Ranühɪ nindou afɪndɪ ahandɪ süngu tümareandamboyu asu yamundɪmareandürɪ ai yaremarandɪ süngu.

² Farisi nindou bɪdɪfɪrɪ ai Sisasɪmbo-so tüküyafu houmbo asu randɪhuranɪ Sisas ai boarɪbadamündɪ ŋgorü hoafɪ hoafɪmbɪyuwambo yahomo houmbo raru hoeimarüwuri. Ai Sisasɪmbo düdurüwurühɪ yahomoya, “Nindou mamɪ ahandɪ nɪmorehɪ hɪnɪŋɪfembo ehu ana, asu sɪhefɪ ahɪnübɪ hohoanɪmo ranahambo wanɟeimandɪyo?” mehomo.

³ Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyupurühɪ yahuya, “Moses ai nɪne-ahɪnübɪ hohoanɪmo masagapura?” mehu.

⁴ Farisi ai hoafɪyomondühɪ yahomoya, “Moses ai hoafɪyuhɪ yahuya, ‘Nindou ai pepa fihɪ sürü pande dagadowohü koandɪhendani ndemɪndɪ haya ŋgomboe,’ mehu,” mehomo.

5 Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Moses ai hoafi s+hamumbo mas+hendi ra God+ndi hoafi himbos+himo-r+hoemondeimbi memondamboyu hoafi ra mas+hendi.

6 Horombo hondü God ai munguambo moatükun+ naf+randüh+yu n+moreh+ nindowenih+ naf+marap+r+.

7 Ran+mayo-wamboane asu nindowenih+ ai ahand+ hondaf+ndi h+n+ng+ndeap+r+ haya n+morehüh+nd+fimbui.

8 Ranan+mbö asu yimbu ai mam+ fi tükündaf+neamboyafe. Asu nindou ra yimbuyafepoani, nga mamananafe.

9 God ai nindou yimbu ra mamambe-mareap+irane, nga nindou d+idai ng+r+ yikürübündeap+r+,” mehu

10 Süngunambo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi bab+di worambe n+mar+momboemo n+moreh+ sem+nd+hünda h+n+ng+fembo hoafi ranahambo düdumarüwuri.

11 Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou düdi ai ahand+ n+moreh+ ra moei yahu haya h+n+ng+reandüh+ asu n+moreh+ ngorü asemüdu ana, ai ahand+ weyang+rühüd+di ranahambo moaruwaimboreandüh+ n+moreh+ s+s+himoyuhani.

12 Asu n+moreh+ ai nindowenih+ h+n+ng+r+r+ haya ngorü nindowenih+ aser+m+ndo ana, ai-amboan+ nindowenih+ b+rab+r+yohane,” mehu.

*Sisas ai n+moak+doumbo God ai aboed+ aboed+mb+reandüramboane mehu
(Matyu 19:13-15; Ruk 18:15-17)*

13 Nindou ai Sisas sowana nimoakidibou ra fufur+hümündi tükümehindi ai aheimbo warî nandîfendürîmbohünda. Nga asu süngururü-rundeimbi ranai nindou ranaheimbo ngîninîndîmarundürî.

14 Asu Sisas ai ra hoeireanda mayoa, ahamumbo ngusüfoambe nîmbîmayupurî. Asu ai hoafiyuhî yahuya, “Nimoakidibou ra ndühî aheimbo hinîngîrundüra wambo sowana mbîsîhüsi. Nga ngîrî bobohîndundürî. Nga God ngîninîndî hîfandarandî ra nimoakidibou ndahuraiyeiane.

15 Ro anîhondümbö-anahî hoafehandürî. Nindou düdi God ngîninîndî hîfandarandî ra nîmorî nahurai tüküfekoateayu ana, ai ngîrî ranambe kebuai ngu,” mehu.

16 Asu Sisas ai nimoakidoumbo warîhü kîkîhîramündündürî mbura aheimbo warî nandearühî God ai aboedî aboedîmbîreandüramboane mehu.

*Nindou napo afîndeimbi
(Matyu 19:16-30; Ruk 18:18-30)*

17 Sisas ai botîfi hayambo hüfuane asu nindou mamî ranai pîpîyu hu ahandî hangîfoanî yimîndohonambo mamaru. Ranîyu asu ai düdufihî yahuya, “Yamundo-randeimbi Aboedî, ro nînüngundîheandühî yangîrî koadürü koadürümbo manîmboahî?” mehu.

18 Asu Sisas ai sîmborî hoafiyundühî yahundoya, “Nîmboe se wambo aboedî asafîndîra? Moai nindou dîdî ai aboedîyu, nga God mamî ai yangîrî ani aboedayu.

19 Se ah+nümbi hohoanimo nda fifirowandi: Se nindou hifokoefepoani, se nimorehi s:sih+imopoani, se hühbuhün+poani, se nindou ngorümbo tikefe hefe pap+hoafi+poani, se nindouyei kak+ napo sem+ndimbo tikai hoafi+poani. Asu se sihaf+ meapembo ndondondowap+ri,” mehu.

20 Asu nindoumayu ranai hoafiyuh+ yahuya, “Ro ak+douyahambe sin+ haponda munguambo rani ah+nümbi hohoanimo ra himboriya süngur+heambo-anahi,” mehundo.

21 Sisas ai nindou ranahambo hübudurirüh+ hipoamborirüh+ hoafiyuh+ yahuya, “Awi se mam+moatükun+ mbon+mborandifimbo-anafi. Se ngafi mungu-moatükun+ asihoe+ ra kak+fih+imbo koand+hoefüh+ ran+fih+indi+ kak+ ndowand+fi. Asu kak+ ra napokoatemayei aheimbo dabadüri. Ranan+imbo sihambo tak+ni sünambe yagodon+nimboe. Asu ranan+imbo se wambo süngundowand+ri,” mehu.

22 Nindou ranai hoafi ra himboriyu hayambo af+ndi hohoanimo kapeih+ ndamefiyu ai napo af+ndeimbi+wambo.

23 Raniyu asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi+imbo hübudureapuri haya hoafiyupurüh+ yahuya, “Nindou napo af+ndeimbi+imbo ana tiñiyomboane God ng+in+indi hifandarandi ranambe kefoefembo ana,” mehu.

24 Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi ranahambo mahepünafundi. Ran+yo asükai hoafiyupurüh+ yahuya, “Wandi nimoak+idibou, God ng+in+indi hifandarandi ranambe kefoefembo ana tiñümbi safane.

25 Tɪŋümbi safane napo afindeimbi ai God ŋgɪnɪndi hɪfandarandi ranambe kefoefembo! Nga Kemor ai hoeari kakimbo nir ambe ranambe karefoendi ana, tɪŋümbiyopoani,” mehu.

26 Asu raniyomo ahambo süngururü-rundeimbi ai afɪndi hamɪndi hepünafundühi ahamundihoi siɓbori ndüwurimefundɪ. “Rawefeyo ana, asu didai yangri aboedambo-mandi fia?”

27 Ai ahamumbo hübudureapurühi yahupuriya, “Ndanɪ moatükunɪ ana ŋgɪri nindou aheihoi randihindi. Nga God anɪmbo randeambui. God ai-anɪmbo muŋguambo moatükunɪ randeambui,” mehu.

28 Asu Pita ai Sisasiɓmbo hoafiyundühi yahuya, “Ro muŋguambo moatükunɪ hɪnɪŋgɪrihu hohu sihambo sünguarɪhunɪni,” mehuamboyu.

29-30 Ai hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo anihondümbi-anahi hoafehapuri. Muŋguambo nindou didiyei ai ahei ŋgoafi, apodohomami, rehɪmami, hondafɪndi, niɓmori asu nümbüri wambo süngufembo hündambo hɪnɪŋgɪrihindi ana, ai 100 ranɪwami nandɪhi ndahümündeimboyei. Asu ai hifi ndanühi niɓoadeiambe ndahümündeimboyei. God ai muŋgu moatükunɪ dagadürümbui horombo ai masihendi ra ŋgasündihi hehimbo ndahümündeimboyei. Ai wori, apodohomami, rehɪmami, niɓmorehi, boagiri niɓmorakidibou asu nümbüri ndahümündeimboyei. Asu aheimbo moaruwaimbo-ndihindüriɓboyei, nga ai yangri koadürümbi ndahümündeimboyei.

31 Nindou afɪndi didiyei ai haponda horomboe-

hindi aiana süngunindeimboyei, nga haponda süngunaye ai-an+mbó horombondahimboyei,” mehu.

*Sisas ai ahandi yifimbo ngimimbo hoafimayu
(Matyu 20:17-19; Ruk 18:31-34)*

³² Sisas ai Serusarem+nambo ahandi süngururü-rundeimbi babidi mahafomo. Nga asu Sisas ai horombofi mahafua ran+yomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai afindi hohoan+mo-memondamboyo asu nimorehi nindowenihí ahamundi süngu mahahüsi ranai afindi hohoan+momaye. Asükaiyu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi sepur+mündü haya huhí n+ní-moatükuní ahambo tüküfemboayo ranahambo watapor+mbomarapuri.

³³ Sisas ai hoafiyuhí yahuya, “Himbor+yomo, sihirí ana Serusarem+namboanefí ahahifí, nga ranüh-an+mbó Nindou Hondü ranahambo ahinümbí hohoan+mo fifirundeimbi asu Godimbo sihou-rundeimbiyomondi war+hündüfimbui. Rananimbo asu raní nindou ranai Nindou Hondü ranahambo yifimbiyuwamboane mbisimboemo. Asu ranahambo Suda-yafe ndifoyei war+hündíhorimboyei.

³⁴ Nindou ranai ahambo tikifindahüdo asu guri tifindahindo ndühümboyei. Asu ahambo harindímondomboemo ndifurimbi moatükunínambo hifokoandüwurümboemo. Nga asu ngimí sindu hayambo-an+mbó asu yifihündí asükai botíndífimbui,” mehu.

*Sems asu Son ai adükari tüküfembo
hoafimefani*

(Matyu 20:20-28)

³⁵ Sems asu Son Sebedindi nĩmori yimbu ai Sisasĩmbo-so tükümeñeandi. Ranĩyafani hoafiƳafandũhi safaniƳa, “Yamundo-randeimbi, ro sihambo yihoehĩmbo mamĩ-moatükunĩ randowandi sehoahoa düduarĩhoanĩni,” masafani.

³⁶ Sisas ai düdureapĩrũhi yahuya, “Se wambo nĩni-moatükunĩmboƳafani refepĩrĩmbo yifirayafana?”

³⁷ Ai hoafiƳafandũhi safaniƳa, “Se sihafĩ hĩmboamupuimbo-randeimbi fondi ranĩwamĩ nĩmarĩfi hĩfandarandi ana, ro yifirayehĩ se ndowandĩfĩmunĩ se amarĩfi fondi ranambe nĩmandefomboane. Nga asu rananĩmbo ŋgorũ ai warĩhondũnĩndu asu ŋgorũ ai kadũdanĩyu mbĩrandamboane,” masafani.

³⁸ Sisas ai hoafiƳupĩrũhi yahuya, “Se ana moai fiñĩrĩneandi nĩne-moatükunĩ se düdueñeandi ranahambo. Se asũbusĩ ro semĩndĩmboƳahĩ ra mandowandĩfanĩyo? Asu se ro hundũrayahĩ yahurai ra hundũrũmandafanĩyo?” mehu

³⁹ “Ranana randĩhoamboƳehĩ,” safani hoafimefani. Asu Sisas ai hoafiƳupĩrũhi yahuya, “Se tiñĩrĩfo ra ndowandũmboemo ro asahamĩndĩhi nou. Asu ro hundũrayahĩ yahurai se-amboani hundũrũndĩmboemo.

⁴⁰ Awi, ro sihafanĩmbo ŋgĩrĩ yĩni mbĩsahapĩrĩ wandĩ warĩhondani asu kadũdanĩ nĩmarĩmbo ra. Nga biñĩfĩrĩ nĩndou anĩmbo ranĩ fondi ranĩwamĩ ana nĩmandeimboƳehĩ. Ranĩ fondi

ranana aheimboyo ndindofe hiniŋgimefeyo,” mehu.

⁴¹ Asu sünguru-ndeimbi 10 ranai ra himboriyomo mburumbo asu Son, Sems ahafanimbo ŋginindimarupiri.

⁴² Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo muŋguambo mborai yahupuri hürhepur hayambo hoafiyupurühi yahupuriya, “Suda-yafe ndifo nindou mam ranahambo dükarihorühiya hifandirandeimbi asei. Se fifirihindi hifandirundeimbi ai ahamundi ŋginindi ra muŋguambo nindoumbo nafuimbohünda. Asu ahei adükari hamindi horomboyafu homondeimbi, ai ahamundi ŋginindinambo muŋguambo nindoumbo hifandaründüri.

⁴³ Nga se rani süngundumboemo. Nga nindou didai adükari tüküfembo ehu ana, ai moani farihairandeimbi nahurai mbünüguwamboane.

⁴⁴ Nindou düdi ai adükari hamindi tüküfembo hohoanimoayu ana, ai muŋguambo nindouyei moani ratüpuriyu randeimbi tükümbifiyuwamboane.

⁴⁵ Mam yahuraiane, Nindou Hondü ai hifinambo makusu ra nindou ai ahambo farihefimboyopoani. Nga ai ahandi yangiri niŋgo hohoanimo ra nindou ranaheimbohünda hiniŋgifehü aboedambofendürimboyu makusu,” mehu.

Sisas ai nindou himboatihari aboedimariri

⁴⁶ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Seriko ngoafihü tüküfundü. Ai tüküyafu mburu nindou afindi safi ranibabidimbo heiane, Bartimeus Timeusindi

nimori himboatihari kaki napombo moako moakoyu randeimbi ranai nafikimi mamaru.

47 Ai Sisas Nasaretihündi akimi asunu hoafi ra himboriyu haya pukuna hoafi karihoehü yahuya, “Sisas, Defitindi ahuri, se wambo hipoamborowandiri,” mehuamboyo.

48 Asu Nindou afindi mahei ranai nindou himboatihari ranahambo afoai hoafi kikirandifi masahundo. Nga nindou ranai asukai pukuna hoafi karihoehü yahuya, “Sisas, Defitindi ahuri, se wambo hipoamborowandiri,” mehundo.

49 Sisas ai nungumbo hoafiyuhi yahuya, “Nindou ranahambo hoafiyahundoani nduhi mbüsü,” mehuamboyo. Asu nindou afindi ranai himboatihari ranahambo mborai masahundo. Ai hoafiyahindowohü seiya, “Hihifi-hihifi kapeihü botiyafu! Nga Sisas ai sishambo mborai mehu,” masahundo.

50 Raniyo nindou himboatihari ranai horipirohoei piyu haya ahandi ngisihari hoeari yare sihai haya Sisasimbo sowana mahu.

51 Sisas ai düdurirühi yahuya, “Ro sishambo nini-nününgufeninimboyo se hohoanimoayafa?” mehundoamboyo. Asu himboatihari ranai simbori hoafiyuhi yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro asukai himboarinda samboanahi,” mehundo.

52 Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se anihondumboarowandi rani süngumbo aboediyafimboanafi, nga hafi,” mehundoamboyo. Asu mamihari asukaiyu hoeireandühi Sisasimbo nafisüngu süngumarüri hu.

11

*Sisas ai Serusarem ngoafambe adükari bogori
nindou nahurai tüküme fiyu*

(Matyu 21:1-9; Ruk 19:29-38; Son 12:12-15)

¹ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Serusarem ngoafikimi akimi tifrundühiyomo Orif hifi wafuhi Betefage asu Betani ngoafihü tüküme fundi. Ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koarihepirühi yahuya,

² “Ngoafi gogu anango raninambo ngafani. Se ngoafambe tükündafineandühi dongi hoarifi nindou ai horombo semindi hokoate nimifih wofinambo himondindümo hiningindundani ningowa nimehünou hoeindineamboyafani. Se wofi fufurindhene hena ndowandifani dügufani.

³ Asu nindou mami ai sihafanimbo düdündüfirühia, ‘Nimboe dongi ra sowandifani ahüfana?’ ehu ana, asu se hoafindafinandowohü animboya, ‘Adükari ai ranambo ratüpurindu mbunda ngiri amitata koandihendi, mbisafani,” mehu.

⁴ Ai hafani hoeirineandane dongi ranai nafini wori nafitambe kimi himondirundümo hiningirundani maningo.

⁵ Ai wofi fufuriheneandane, nindou akimi maningomo ranai düdurüpirühi yahomoya, “Se nini-nününgufemboyo dongi ra wofi fufurariheneanda?” mehomondambo-yafani.

⁶ Asu Sisas ai hoafimayupiri süngu simbori hoafimefinapuri. Raniyo nindou-memo ranai

donji ra semindi hombo ahafanimbo yini mehomopiri.

⁷ Ai donji ra sowandifani hufani Sisasimbo-so tukuyafine ahafandi hoandari hoeari ra donjiwami manandineanda raniwami Sisas ai mamaru.

⁸ Raniyei nindou afindi ranai ahei ngisihari hoeari yimundi badihumundi nafini korihhi hei asu bididifiri ai mbeyemu nahurai hutuhumundi korimarhi hei.

⁹ Nindou afindi ranai pukuna hoafi karihhinduhi seiya,

“Godimbo hihifi-hihifimboane!

God ai nindou Adukarindi ndurinambo
asunu ranahambo aboedi
aboedimbiriramboane.

¹⁰ Sihifi amoao Defitindi sirambeahindi adukari bogori hapondani sihefimbo hifandiyomunimboayu ranahambo God ai aboedi aboedimbiriramboane.

God nimoamo hondu amaru ranahambo hihifi-hihifimboane!” *Buk Song*
118:25-26

masei.

¹¹ Sisas ai Serusaremihu tukufi haya hu Godindi worambe mungu-moatukuni hubudura wakimareandi. Nga asu ndeara nimbifembo yangirimayowamboyo ai ahambo sungururu-rundeimbi 12 ranibabidimbo Betani ngoafinambo hihiriyafu mahomo.

Sisas ai fik hoandasüfo nimindi nahurai ranahambo yowani hisiyopoani mehu
(Matyu 21:18-19)

12 Ngorü sinambo Betani ngoafihündi sifomondühiyo, Sisas ai wembombomayu.

13 Raniyu fik nimindi ranai akidou anguni safi emündü afindi momoriyo haya maningowa hoeimareandi. Ai fik hisi kiarhipo yahu haya akimi himboambo mahu, nga ai moai hisi mam amboani kiarowa hoeiriri. Ai emündü yangiriyo afindi momorimayo, sapo ranana fik hisambeyoani, nga ranimbo wamboyo.

14 Sisas ai fik nimindi ranahambo hoafiyundowohü yahuya, “Se yowan asukai hisiyowan nindou ai fik sesipoani,” mehuamboyo. Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi hoafimayu ra himborimemo.

Sisas ai Godindi worambeahindi nindou kaki semindimbo ratüpurü ratüpurümemonda hemoafoareapuri

(Matyu 21:12-17; Ruk 19:45-48; Son 2:13-22)

15 Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo homo Serusarem ngoafihü tüküyafu houmbo Godindi worina mahu. Ai hu himboyuwane nindou ai ranambe napo kakifihü sihou sowandümo raraomaründa bukürümafoareapuri. Ai nindou kaki nandu houmbo siseru asu nindou nimarimo ndu kakifihü sihou-marundi ahamundi nimarifondi ra hihire amoahimareandi.

16 Asu ai nindou ranahamumbo Godindi wori ran papambe fufuemindi horambo yowan mehupuri.

17 Raniyu nindou ranahamumbo yamundea-purühi yahuya, “Godindi bukambe yare hoafiyowohü yahoya,

‘Wandi wori ana munḡuambo hifiḡhüندی nindou
ai ho wambo diḡḡbafiḡfe worane,’ *Aisaia*
56:7, Jeremaia 7:11

meho. Nḡa se hümbühüni nindouyei diḡbonafiḡfe
fondi nahurai rawarḡhindi,” mehu.

¹⁸ Godimbo sesi siḡhou-rundeimbi bogoriḡyomo
asu ahinümbi hohoanimo yamundu
rundeimbiḡyomo ai ranühi hoafi ra himboriḡyomo
houmbo Sisasimbo hifokoeffimbo nafi
kokomarundi. Ai ramefundi ra sapo nindou
ranai Sisasindi yamundiḡfe hoafi ranimbo
hepünahi marḡhünda ranimbo yiḡhimborurühi.

¹⁹ Asu nimbambeahi Sisas ai ahambo süḡgururü-
rundeimbi babidimbo Serusarem hinḡḡḡiru
houmbo mahomo.

Nindou düdi ai anihondümbofe hondü
anihondümboreandühi diḡḡbafefiyu ana, ai
ndemündübui
(Matyu 21:20-22)

²⁰ Nḡorü-simboani siambeahi Sisas ai ahambo
süḡgururü-rundeimbi babidimbo homondühiyo
hoeirundani fik nimindi ranai nimbimayo.
Ai nimbiyowohü emündü asu ahasihari
munḡuambo yapataparimayo.

²¹ Sisas ai fik nimindi ranahambo
hoafimayundo ra Pita ai fifire haya
hoafiyundowohü yahuya, “Nindou
Yamundo-randeimbi hoeiro, fik nimindi se
hoafimayafindo ranana nimbimayo haya anḡḡḡo,”
mehu.

²² Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya,
“Se Godimbo yanḡḡiri anihondümbondundi.

23 Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri. Nindou mamî ai yimbu hoanîmokoateyuhü nîmoei wafu ndanahambo sirîwara-ambe karîhoefî hanîfî ehu ana, ai hoafîmayu süngu randîfemboe.

24 Ranîmboane ro sihamumbo hoafehapuri, se nîni-moatükunî semîndîmbo anihondümborundühi ndahumîndemboyefî yahomo houmbo dîdîbafefundî ana, ranîsüngunambo anîmbo ndowandümbemo.

25-26 Asu se botîndafu nîngomombo dîdîbafîndafundühi nindou ngorü ai sihambo moaruwai ramareandî ra hohoanîmoayafî ana, amboawi mbîsafîndo. Rananîmbo asu God ai simborî sihafî hohoanîmo moaruwai ra amboawi mbüsümbui,” mehu.

*Sisasîmboya düdi sihambo ngîniñdî masaganîni yahomo houmbo düdumefundî
(Matyu 21:33-46; Ruk 20:1-8)*

27 Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babîdîmbo asükai Serusarem ngoafîhü tükümfundî. Sisas ai Godîndî worambe huane Godîmbo sesi sihou-rundeimbi, ahînümbî hohoanîmo fîfirundeimbi asu bogorî nindou ai ahambosowana mahomo.

28 Ai Sisasîmbo düdururühi yahomoya, “Se ndanî ngîniñdî ra nahanîhündambo sowandîfîmboyafa? Dîdandî ngîniñdî nda sihambo masaganînamboyafî ndanî ratüpurî rawarowanda?” mehomondamboyu.

29 Asu Sisas ai simborî hoafîyupurühi yahuya, “Roamboanî sihamumbo simborî mamî düdufe düdündîheapurîmboyahî. Se wambo simborî

hoafemondɪndɪrɪ ana, asu ro ndani ratüpurɪ ratüpurɪmbo ɲgɪnɪndɪ düdi masendɪrɪ ra hoafɪndahapurɪmboyahɪ.

³⁰ Se wambo hoafɪyomondɪndɪrɪ, Son ai nindou hundürura-marandɪ ɲgɪnɪndɪ ra Godɪndɪ-mayoyo, asu hɪfɪ ndanühɪndambo nindou-yomondɪ-mayoyo?” mehu.

³¹ Ai ahamundɪhoari sɪmborɪ hoafɪyomondühɪ yahomoya, “Sɪhɪrɪ Godɪndɪ-mayoane asefɪ ana, ai sɪhefɪmboya asu nɪmboe anɪhondümbofekoateayomoa? mbüsümbui.

³² Nga sɪhɪrɪ hoafɪyefühɪya hɪfɪnɪndɪ nindou-yafemayoane asefɪ ana, asu muɲguambo nindou ai fɪfɪrɪhɪndɪ Son ai Godɪndɪ hoafɪ hoafɪyurandeimbani,” mehomo.

³³ Ranɪmboyo ai hoafɪyomondühɪya, “Moai fɪfɪrɪhundɪ,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai sɪmborɪ hoafɪyupurühɪ yahuya, “Roamboani düdi ɲgɪnɪndɪ masendɪrɪ ra ɲgɪrɪ hoafɪndahɪpurɪ,” mehu.

12

Nindou moaruwai wain nümbürɪ hɪfandɪmarundɪ kafoefe hoafɪ

(Matyu 21:23-27; Ruk 20:1-8)

¹ Sisas ai Suda-yei boboagorɪ ranahamumbo kafoefe hoafɪ hoafɪyuhɪ yahuya, “Nindou mami ai wain nümbürɪ nümbürɪra mbura ginɪrɪmayu. Wainɪ hɪsɪ ra bubutükɪmbohünda hɪfɪ ambe kɪkɪra mbura nümbürɪ ra hɪfandɪmbo dago hürä

hɪnɪŋgɪmareandi. Nümbürɪ ra ŋgorü nindou-yomondi warühɪ kaki semɪndɪ ratüpurɪmbo hɪnɪŋgire haya ahandɪhoarɪ anɟunɪ hɪfɪna mahu.

² Wainɪ ranai hɪsɪmayowamboyo nümbürɪ aharambürɪ ranai ahandɪ ratüpurɪyu randeimbɪ koamarɪheirü. Ai ŋguwanɪ nümbürɪ ranam-beahɪndɪ sesɪ bɪdɪfɪrɪ mbɪsabudowa yahu haya.

³ Nɟa nümbürɪ hɪfandɪmarundɪ ranai ratüpurɪyu-randeimbɪ ranahambo mburündümo houmbo bubururü mburu nɪnɪ akɪdou warambefendokoate koamarɪhawurɪ.

⁴ Asu nümbürɪ aharambürɪ-mayu ranai asükai ratüpurɪyu-randeimbɪ ŋgorü koamarɪheirü. Raniyo ranahambo amboanɪ mbɪro burüwurɪ mburümbo moaruwai moaruwaimbomarüwurɪ.

⁵ Asükai ŋgorü ratüpurɪyu-randeimbɪ koamarɪheirü. Nɟa ranahambo hɪfokoamarüwurɪ. Asu asükai süŋgunambo ahandɪ ratüpurɪyomo rundeimbɪ afɪndɪ koamarɪhepurɪ. Nümbürɪ hɪfandɪrundeimbɪ ranai bɪdɪfɪrɪ buburupurɪ koamarɪhoupurɪ asu bɪdɪfɪrɪ hɪfokoamarupurɪ.

⁶ Nindou nümbürɪ hɪfandɪmarundɪ sowana koehefembo ra nümbürɪ aharambürü ahandɪ ŋgusüfo parireimbɪ nɪmorɪ yanɟirɪyu manüŋgu. Nɟa bɪdɪfɪranambo ahamumbo sowana koamarɪheirü. Afɪndɪ ai hoafɪyuhɪya wandɪ nɪmorɪndɪ hoafɪ anɪmbo hɪmborɪndɪmboemo yahu haya koarmarɪheirü.

⁷ Nɟa nümbürɪ hɪfandɪmarundɪ ranai ahamundɪhoarɪ sɪmborɪ hoafɪyomondühɪ yahomoya, 'Ndanana nümbürɪ aharambürɪndɪ nɪmor-ani. Sɪhɪrɪ ahambo hɪfokoandɪhurühɪ anɪmbo nümbürɪ ra sɪhefɪmbeyo-wamboane,' mehomo.

8 Ranıyo nımorı ranahambo kıkıhıründümo mburu hıfokoarüwuri houmbo ahandı finımoko ra wain nümbürı ginırı hundünı pımarüwuri,” mehu

9 Asu Sisas ai düdufihı yahuya, “Nümbürı aharambürı ranai nını-nüngumandea? Ai düdü wain nümbürı hıfandımarundı ra hıfokoandepurühı wain nümbürı ra ıgorü nendambo asükai dagapurümbui.

10 Awi seana Baiborambe hoafı mapenıngo ra hoeımarundıyopoanı. Ai yare hoafıyowohü yahoya,

Kambohoanı worımboru-rundeımbı ai
moaruwaiane yahomo houmbo
masıhoemo
ranane asu hapondanı worı ıgınemındımbı
bogımondı kambıhoanımbıofemboayo.

11 Adükarı ai ahandıhoarı ramareanda
tükümeıfeyoane,
ranane ro hoeırıhundanı
aboedıhamındayo,” *Buk Song 118:22-23*
mehu.

12 Suda-yei bobıagorı nındou ranai fıfırundı ahamumboyo ranı kafeıfe hoafı ra Sisas ai wataporımbımarandı. Ranımbıyo Sisasımbı ranühı kıkıhımındımbı hıhoanımomemo. Nga nındou afındı ranaheımbı yıhımbıyomındıhıyo, raru hınıngırüwuri houmbo mahımo.

*Takis kıkı sı hıhoanımo ranahambo
Sısasımbı düdumarıhorı
(Matıyu 21:18-19)*

13 Suda-yei bobıagorı nındou ranai Farısı nındou bıdıfırıyomo asu Herotındı nendı bıdıfırıyomo ahamumbo Sisasımbı sowana

koamar+houpuri. Ai tikefe hefemboya Sisas ai moaruwai hoafi hoafimayu yahombo yahomo houbmo mahafomo.

¹⁴ Nindou ranai homo Sisasimbo hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou Yamundo-randeimbi, ro fifir+humboanefi, seana nindoumbo yihimbokoate an+hondümbonanafi hoafiyafi arandi. Seana nindou ndüreimbiyei asu ndür+koateyei ranaheimbo moai hohoan+moyafi, nga God yifirayu hohoan+moane nindou yamundo arandi. Asu se nünguro hohoan+moyafa? Romiyafe adükari bogori Sisarimbo takis kaki saimbo ra ahinümbiyo, waniyo? Asu sihiri takis kaki saimbo ra ahinümbiyo, waniyo?” mehomomo.

¹⁵ Asu Sisas ai ahamundi wos+hoafi hoafi ra fifire haya hoafiyuhi yahuya, “Nimboe se wambo refe hoeifendiri+imbo ehomoa? Kaki hoari mam+ sowaründümo sinimo animbo ro hoeind+hea!” mehu.

¹⁶ Nindou ranai kaki hoari sowaründümo homo masabudowamboyu düdureapurühi yahuya, “Ndüri asu sisami nda dadea?” mehuamboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisar+ndane,” mehomomo.

¹⁷ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Sisar+ndi moatükunayo ra Sisarimbo ndabudo. Asu God+ndi moatükunayo ra Godimbo ndabudo,” mehuamboemo Sisas+ndi hoafi ranahambo mahepünefundü.

*Nindou yifihündi botife hoafi ranimbo
Sisasimbo düdumefundo
(Matyu 22:23-33; Ruk 20:27-38)*

18-19 Sadyusi ai hohoanimo-yomondühüya, nindou yifüyeimbi ai ngirü asükai yangirü botindahindi yahomo-rundeimbi ai homo Sisasimbo düduyafundühü yahomoya, “Nindou yamundo-randeimbi, Moses ai shefimbo ndani ahinümbi hohoanimo nda sürü papimarandi. Nindou mamü ai nimorehi semündü haya nimori-koate nindowenihü ai yifayu ana, amonngoandi kai ra akidi ai mbisemünduwamboane. Rananimbo ahandi amonngoandi fondambe nindou wanindimboemo-hünda nimori kambirineandamboane.

²⁰ Mamimbo apodoho mamü 7 maningomo. Amonngo hondü ranai nimorehi ra semündü haya nimori mbuimindikoate yifiyuhüyu asu nimorehi ahandi ra ranikiminindi akidimayu ranahambo hiningimareandi.

²¹ Raniyo nimorehi ra asükai akidi ngorü ai semündü haya nimori kefekoate yifimayu. Raniyo asükai akidi ngorü ranikiminindi ai-amboani mamü yahurai ramefiyu.

²² Mamü yahurai apodoho mamü 7 ranai ramefundü. Raniyo süngunambo nimorehi ranai amboani yifimayo.

²³ Apodoho mamü ranai nimorehi ra munguambo masowandümo. Nga süngunambo nindou ranai yifihündi botifeambe apodoho mamü ranai botindafundühü asu nimorehi ra dadü nimorehi manda?” mehomo.

²⁴ Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, “Se moai Baborambe hoafi apenngo ra fifirundi asu Godindi nginindi fifirundi. Ranimboane se mamikari hoafayomo.

25 Nindou yifíyeimbi ai asúkai yangírí botehindi ana, ngírí anamíndühí-ndahi asu nímórehühí-ndafu ndühündí. Aiana súnambeahíndí nendí nahurai níboadeimboyei.

26 Nga nindou yifíyeimbi yifíhündí botife ra awi se Mosesíndí buk ními akídou hai imami tükúmefeyo ra se hoeimbaruyo? Hoafi sürü mapeníngo ranambe God ai Mosesímbo hoafiyuhí yahuya, ‘Roana Abrahamíndí God-anahí, Aisakíndí God-anahí, asu Sekopíndí God-anahí,’ mehu.

27 God ana yifíyeimbiyei Godí yupoani. Nga yangírí níboadeimbiyei God-ani. Síhei hohoanímo ana híhíndí hohoanímoane,” mehu.

*Godíndí weangurühíndí ahínümbí hohoanímo
(Matyu 22:34-40; Ruk 10:25-28)*

28 Ahínümbí hohoanímo fífíreandeimbi ai süfuane Sadyusi ai Sisas babídímbo símborí hoafímemo. Raniyu ai hímboríyuane Sisas ai ahamundí düdufe hoafi ra símborí aboedí hoafímayupurí. Raniyu Sisasímbo düdurirühí yahuya, “Ahínümbí hohoanímo nahaniyo amurí ranahambo ngásünde haya adükari hamíndayoa?” mehuamboyu.

29 Sisas ai símborí hoafíyundohü yahuya, “Ngásündeandeimbi ahínümbí hohoanímo ana ndanane: ‘Israer se wudípoapondíhi hímboríndei. Adükari mamí yangírani síhefi Godayu.

30 Se síhefi God Adükari ranahambo ngusüfoambe munquambo, yifíafi munquambo, hohoanímo munquambo, ngíníndí munquambo ranambo ngusüfo pandíhorí.’

31 Ranikimnindi ahinümbi hohoanimoane nda: Se sihafî wandafî mamimbo ngusüfo pandowandürî sihafî fimbo rawarowandî nou. Moai ngorü ahinümbi yimbu ndanahafembo ngasündeandeimbî yangoro,” mehu.

32 Ahinümbi hohoanimo fifireandeimbimayu ranai Sisasimbo hoafiyundohü yahuya, “Nindou Yamundo-randeimbî, se hoafayafî ra aboedane. Anihondane moai ngorüpoanimbo God nüngu, nga Adükarî God mamî yangîrani anüngu.

33 Ranimboane Godimbo ngusüfoambe muᅅguambo, fifirife muᅅguambo, nginindi muᅅguambo ranambo ngusüfo pefembo asu wandafî mamimbo ngusüfo pefembo sihefî fimbo rawehundi nou randihumboane. Sihirî yimbu hohoanimo ra rawarîhundi ana, Godimbo sesi muᅅgu mandife asu ninihondi hifikoefe mandife sihefe ra ngasündeamboane,” mehu.

34 Sisas ai hoeireandane ndore fifireandeimbî hoafî simborî hoafîmayuamboyu ai hoafîyuhî yahuya, “Se God nginindi hifandarandî ra akimîsafî animbafî.” Sisas ai yare hoafîmayua amurî ranai ahambo düdufe hoafî hoafimbo yihimbomemo.

*Sisas ai düdi Kraisi-ayu yahu düdumefiyu
(Matyu 22:41-46; Ruk 20:41-44)*

35 Sisas ai Godindî worambe nindou yamundearühî düdufihî yahuya, “Nimboe ahinümbi hohoanimo fifirundeimbî ai Kraisi, nindou ra God ai ahandî nendambo aboedambofembo kamafoarirî, ranahambo Defitindî nimor-ani ehomoa?

³⁶ Yifiafi Aboedi ai Defitimbo hohoanimo masagadowa hoafiyuhi yahuya,

‘Se wandi warihondü warani nimandifi ngafimbo shafi hürütümbi ra shafi hoarehi hiniṅṅindiheapurimboyahi,’

Buk Song 110:1

mehu

³⁷ Defit ai Kraisimbo Adükari yahundo-marandi, asu nünḡunde ahandi nimori mandü-a?” mehu.

*Sisas ai ahinümbi hohoanimo
fifirundeimbimbo ahini hoafimayupuri
(Matyu 23:1-36; Ruk 20:45-47)*

Nindou afindi ranai yaṅgorimbo Sisasindi hoafi himborimbo hihifi-hihifimayi.

³⁸ Ai yamundeandürühi yahuya, “Ahinümbi hohoanimo fifirundeimbimbo hibadihumbo. Aiana warı hoandarümbi hoearı yihuruyo hefe maketambe howani nindou ai ahiniyeihı hihifi-mbirihümuni yahomomboanemo hohoanimoemo.

³⁹ Aiana rotumbo-hünda rotu worambe asu sesesambe ra weaṅgurühindi fondiwami wagabe nımarimboanemo hohoanimoemo.

⁴⁰ Aiana nımorehi kaisahoabedi ranaheimbo woshihoafori hoafiyomondürühi ahei worı kosiründümo asu tikaruhumbo hoandari hamindi didıbafıyafu arundi. Ranımbomhündambo anımbom papı hoafi yıbobofeambe ahamumbo ana tıṅrıfo ra moaruwai hamındanımbom ndımbom,” mehu.

*Nımorehi napokoate Godımbom kakı masıhendı
(Ruk 21:1-4)*

⁴¹ Sisas ai Godindî worimbo kaki hipirî fikimî nîmaruane nîmorehî nindowenihî ai hipirî ranambe hei kaki mafoarîhindî. Nindowo kaki afîndeimbî ranai afîndîsafî hipirî ranambe hei mafoarîhindî.

⁴² Asu nîmorehî napokoate kai ranai hamburî kaki yimbu toea sepîrimîndî ho hipirî ranambe mafoareapîrî.

⁴³ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbo mborai yahupurî gugureapurî haya hoafîyuhî yahuya, “Ro sîhamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Nîmorehî kai napokoate kaki Godindî worî hipîrambe masîhendî ranana napo afîndeimbî masîhehindî ranhambo ŋgasündeamboane.

⁴⁴ Nindowo napo afîndeimbî ranai ana ahei adükarî mbegorîndürî, ŋga akîdou mafoarîhindî. Ŋga nîmorehî kai napokoate ranai ana ahandî sesi pemîmboyoweimbî-mayo ranîyo munġu masîhendî,” mehu.

13

Sisas ai Godindî worî bireboemboe mehu

¹ Sisas ai Godindî worî hinîŋġire tüküfiyuane ahandî süngururü-rundeimbî mamî ai hoafîyuhî yahuya, “Nindowo Yamundo-randeimbî, worî aboedî safî asu nîmoei adükarî ra hoeiro,” mehundo.

² Sisas ai sîmborî hoafîyuhî yahuya, “Se worî afîndî ndanahambo hoeiarowandî. Ŋġirî nîmoei mamî amboanî ŋgoründîwamî nanġo, ŋga hîfîtîreboai pîndîmboe,” mehu.

*Sisas ai tiŋiriŋifo aŋindi tükündifemboe mehu
(Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)*

³⁻⁴ Sisas ai Orif hiŋi wafuambe niŋmarü hiŋmboyuane, Godiŋdi wori ai aŋguni goagu mafondaro. Asu Pita, Sems, Son, Andru ai yaŋgiri masifomo. Ai siŋfomo Sisasimbo düdurüwurühi yahomoya, “Hoafiŋyafiŋmuni ranimoatükuni ra nüŋgusümboani tükümandifea? Asu niŋmoatükuni boatei tükündifemboe mbiseŋfiŋfiŋriŋmandihua?” mehomondamboyu.

⁵ Asu Sisas ai hoafiŋyupurühi yahuya, “Se hiŋbadumbo, ŋga nindou mamisiŋhamumbo wosihoafori hoafiŋdapurümbui.

⁶ Nindou aŋindi ranai ŋgomo wandi ndüri dükandundühiya, ‘Ro nindou rananahi nda,’ mbisiŋmo houmbo nindou aŋindi wosihoafori hoafiŋdündüriŋmboemo.

⁷ Asu se yifiariŋdiŋmondani hiŋmboriŋdiŋmondühane, asu yifiari hoafiŋ yaŋgiri aŋgunipoedi hiŋmboriŋdiŋmondühane ra se yowani aŋindi hohoaniŋmondimboemo. Raniŋmoatükuni ra tükündifemboesi, ŋga asu raniŋmoatükuni tükefeyo ranahambo awi biŋdiŋfiranambo siane yahopoani.

⁸ Hiŋfiŋhiŋfiŋ ranisiŋmboriŋ yifiariŋdomboe. Asu adükari bogori nindouyafe nendi ranisiŋmboriŋ siŋmboriŋdiŋmboemo. Hiŋfi biŋdiŋfiraniŋfiŋhiŋ sesai waniŋdiŋmboe asu hiŋfiŋhe ranisiŋ tükündifemboe. Muŋguambo moatükuni ranana niŋmorehi ai niŋmoriŋ wakemiŋdiŋmbo yaho haya asübusi boatei asemiŋdo nahuraiane tükefeyo.

⁹ Raniŋsimboani aniŋmbo se hiŋbadumbo. Ai siŋhamumbo mbundüpundümo houmbo kansiriŋyafe hiŋmboarühi papisiŋ

hoafɪndüpurimboemo. Asu Suda-yei rotu worambe bubundüpurimboemo. Wambo sünguna ahamundɪ adükari bogori asu hɪfandɪrundeimbɪ ahamundɪ himboahü nɪngomboemo. Nga refeambe animbo Aboedɪ Hoafɪ ahamumbo wataporimbondüpurɪ.

¹⁰ Nga bɪdɪfɪranambo si ranai tüküfekoateyoambe nindou munɔuambo ranai aboedɪ hoafɪ ra himborɪndei hehimbo animbo.

¹¹ Sɪhamumbo mbundüpondümo houmbo kotambe ndowapundümo ngomondanɪ se yowanɪ nɪnɪ hoafɪ hoafɪmandefɪ yahoeffembo yɪhimboyopoanɪ. Moanɪ ranɪ-simboanɪ hamɪndɪ animbo se hoafɪmbo ra God ai horɪndeapurübui. Asu ngɪrɪ se sɪhamundɪhoarɪ wataporimbondundɪ, nga Yɪfiafɪ Aboedɪ ai-animbo wataporimbondamboe.

¹² Nindou ai ahamundɪ amonɔo mamɪ asu akohoandambo papɪ hoafɪndüpurɪ mbundumbo hɪfokoefepurimbo hoafɪndimboemo Asu afɪndɪ ai mamɪ yahurai randeambui. Asu nɪmorɪ ai ahandɪ hondɪ afɪndambo moaruwaimbondeapɪrühɪ nindoumbo hoafɪnduanɪ hɪfkoandüpurimboemo.

¹³ Wambohünda munɔuambo nindou ai sɪhamumbo moaruwaimbo-ndɪhipurimboyei. Nga asu dɪdɪyei moanane sei ngɪnɪndɪ animboei hei ana, God ai aboedambo-ndearübui,” mehu.

Moaruwai hamɪndɪ moatükunɪ tükündɪfemboe (Matyu 24:3-14; Ruk 21:7-19)

¹⁴ Sisas ai hoafɪyuhɪ yahuya, “Se hoeindundanɪ moaruwai hamɪndɪ moatükunɪ sürühoeimbɪ fondɪwamɪ nɪngomboe. Nindou düdi ndanɪ hoafɪ

nda ritimarandi ana, ai fifi+rimbireandamboane. Ranisimboani nindou Sudia hifihü animboei ai nimai fefoehi hehi hifi wafuanambo mbihahüsiamboane.

15 Asu nindou ai woriwam+n+ndi akusifoendi ra ai yowan+ ahandi napo fufoem+ndimbo worinambo keboembui.

16 Asu nindou düdi nümbürambe anüngu ranai yowan+ ahandi warihoandari hoeari sem+ndimbo ngumbui.

17 Ranisimboani nimorehi warandühumbanei asu n+mor+ kehureimbanei aiana hipoan+mboembouanei.

18 Se Godimbo didibafindafundan+ animbo rani-moatükuni ranai ng+sihar+ afindi tüküfeyoambe tüküfekoatembeyo-wamboane.

19 Nimboe sapo rani-simboani animbo moaruwai ham+ndi t+ng+rifo tükündifemboe. God ai weangurühi mungu-moatükuni nafirandambe moai yahurai t+ng+rifo tüküfeyo, asu süngunambo amboani ng+r+ yahurai moatükuni tükündifeyo.

20 Asu Adükari ai t+ng+rifo ranahambo bodifoahüfe kikem+ndi+koate mbeimbonana munguambo nindou ranai ng+r+ aboedamboy-ahindi. Nga nindou ai wandanei yahu diboniyu hin+ng+mareandüri aheimbo hohoan+mondandürühi bodifoahünde kikin+deambui.

21 Ranisimboani nindou mam+ ai siheimbo hoaf+ndundürühi+ya, 'Hoeir+hi, Krais ini nda,' mbiseian+yo asu 'Hoeir+hi, ini goagu ra,' mbiseian+ se yowan+ an+hondümbofepoan+.

22 Nindou bidifiri ai ngomo tikandu houmbo animboya, 'Ro nda Krais-anahi,'

asu ‘Ro Godɪndɪ hoafi hoafiya rɪhandeimb-anahi,’ mbɪsɪmo hou hepɪnɪfeimbɪ moatɪkuni randumboemo. Ai rarumbo-mbembonana God ai nindou dɪbonɪyundɪreimbɪ ranaheimbo tɪkai hoafiɪyomondɪri.

²³ Ranɪmboane muŋgu-moatɪkuni tɪkefeyo ra se hɪbadɪhɪmbo, ŋga muŋguambo moatɪkuni tɪkɪfekoateyoambe ranahambo hoafayahapuri,” mehu.

*Sɪngunambo Nindou Hondɪ ai kudɪmbui
(Matyu 24:29-31; Ruk 21:25-28)*

²⁴ Sisas ai hoafiɪyuhɪ yahuya, “Ranɪ-moatɪkuni ranai tɪkɪndɪfe hayambondoanɪ anɪmbo, hɪfɪhamɪndɪ ai nɪmbɪraŋɪ ndamɪndɪmboe asu amoamo ai ŋgɪrɪ sindu.

²⁵ Mupui ai sɪnambeahɪndɪ fɪrɪbadeboai pɪtapɪndowohɪ
asu muŋguambo sɪnambeahɪndɪ ŋgɪnɪndɪ moatɪkuni ranai fɪfɪmɪndɪmboe. *Aisaia 13:10, 34:4*

²⁶ Ranɪsɪmboanɪ anɪmbo nindou ai hoeindɪhoranɪ Nindou Hondɪ ai mburɪŋgawamɪ nanɠu haya ahandɪ hɪmboamupuimbo-randeimbɪ ŋgɪnɪndɪ kapeihɪ kudɪmbui.

²⁷ Ranɪsɪmboanɪ anɪmbo ai sɪnambeahɪndɪ nendɪ koandɪhepuranɪ ŋgomo nindou God ai dɪbonɪyundɪreimbɪ ra hɪfɪ ranahandɪ yimbuy-imbu hɪmboranɪpoedɪ gugurɪnduwurɪmboemo. Ai hɪfɪ ranɪhɪ fufundɪndɪmo ŋgomombo sɪnɪ hɪfɪ fondeandambe ŋgomo tɪkɪndafumboemo,” mehu.

*Se süfurî nîmîndî ranahambo fifîrîndîhîndî
(Matyu 24:32-35; Ruk 21:29-33)*

²⁸ Sisas ai asükai hoafîyuhî yahuya, “Se süfurî nîmîndî fifîrîndîndî. Nîmî ranai emündü fofoayo ana, se fifîrîndî ra ndeara hoembo akîmî tüküfembo yahomboane.

²⁹ Mamî yahuraiane, se hoeindundani munḡuambo moatükunî tükefeyo ra se fifîrîndîndî, Nîndou Hondü ai ḡîḡîrî amîtata kudu, ḡḡa ndeara yipurî kîmani anḡḡu.

³⁰ Ro sihamumbo anîhondümbö-anahî hoafehapurî. Bîdîfîrî nîndou hîfî ndanühi anîboadei ranai yîfîkoateyeyiambe anîmbo ranî-moatükunî ra tükündîfemboe.

³¹ Hîfî asu sünü ana awarîndîhoemboe, ḡḡa wandî hoafî ana ḡḡîrî awarîndîhoayo, ḡḡa wanî,” mehu.

*Nîndou mamî ai-amboanî moai Adükarî ai
tüküfembo si ra fifîreandî
(Matyu 24:36-44)*

³² Sisas ai asükai hoafîyuhî yahuya, “Nîndou mamî ai-amboanî moai ranî-moatükunî tüküfemboayo si ra fifîreandî. Sünambeahîndî nendî amboanî moai fifîrîndî asu Nîmorî ai-amboanî moai fifîreandî, ḡḡa Afîndî ai-yangîrani fifîreamboayu.

³³ Se hîbadümbö nîḡḡomo, nîmboe sapo ranî-moatükunî tüküfembo ra se moai fifîrîndî.

³⁴ Ranana nîndou mamî ai ḡḡorüḡoanîni hombo yahu haya, ahandî ratüpurîyomo rundeimbîmbo hîbadündî yahu haya ratüpurî

yimbureapuri mbura nindou yipuri hifandira-randeimbimbo yipuri wudipoapondo hibadandi ehu nahuraiane.

³⁵ Ranimbo-animbo se hibadumbo nimanidumo, nini simboani wori aharamburu ranai tukumandifi, ra se moai fifirundi. Ai nimbambe tukumandifiyo nimbimbusumombomanduyo, siambeahimanduyo ra se moai fifirundi.

³⁶ Asu ai nimehunou tukundufi hoeindeapuranis asu se apomboemo.

³⁷ Ndani hoafi ro sihamumbo hoafehapuri ra, munquambo nindoumbo kapeih-anahi, nga se hibadithumbo nimanidei,” mehu.

14

Sudayafe bogori nindou ai nungundihu Sisasimbo mbundihurimindefi hifokoamandihurimehomo

(Matyu 26:1-5; Ruk 22:1-2; Son 11:45-53)

¹ God ai Israerimbo Aboedambo-mareandura aboedi manimboei si (Pasofa) asu bret yisikoate sesimbo si ra tukufembo yimbu si maningo. Raniyo Godimbo sihourundeimbiyomo asu ahinumbi hohoanimo yamundurundeimbi ai Sisasimbo kikihimundi hifokoefimbo hohoanimomemo. Raniyo ai hoafiyomonduhi yahomoya, “Sihiri nini-sungundihu Sisasimbo wosihofori hoafi ndihuri mbunduhu kikihindihurimindefi hoahu hifokoamandihuri,” mehomo.

² Ai hoafiyomonduhi yahomoya, “Sihiri adukari sihi ana refepoani, nga nindou

ai nginindindeihî sîhefi mbusümo yifiarî botindihimboyei,” mehomö.

Nîmorehî mamî ranai Sisasindî mbîrowamî fîsînarümbü moatükunî kamareandî

(Matyu 26:6-13; Son 12:1-8)

³ Sisas ai Betani ngoafihü Saimon horombo mîmanîho masîmeimboyoweimbi ahandî worambe mamaru. Sisas ai nindou ranahandî worambe sesühî nîmaruane, nîmorehî mamî ai nîmoei hîpîrambe sanda aboedî fîsînarümbü kakî afîndî fihî semîndeimbi semîndî haya tüküme Feyo. Ranîyo Sisas ai sesühî nîmaruane ai hîpîrî ra boborehaya sanda ra ahandî mbîrowamî kamareando.

⁴ Nga asu nindou bidîfirî mamarümo ranai nginindiyomondühî simborî hoafiyomondühî yahomoya, “Nîmboe sanda ra yatîkirî-yatîkirî aranda?

⁵ Nindou ai sanda ra kakînambo mbasahümundî-mbonana 300 kakî hoarînambo anîmbo sahumündihî kakî ra nindou napokoateyeimbîmbo sahundürî,” mehomö. Ranîmboemo ai nîmorehî ranahambo nginindîmarundî.

⁶ Nga Sisas ai hoafiyupurühî yahuya, “Nîmorehî ra ambe, nga nîmboe se ahambo nginindarunda? Ai aboedî moatükunîyo wambo ramareandî.

⁷ Nindou napokoateyeimbi ana munguambo si sebabîdîmbo nîmandeimboyei. Se nîni-simboanîyo aheimbo fehefendürîmbo hohoanîmoaye ra fandîhehindürî. Nga ro ana ngîrî munguambo si se-babîdîmbo nîmboahi.

⁸ Nĩmorehĩ ndanai nĩnĩ-moatũkuniyo ai refem-bomayo raniyo ramareandĩ. Ai wandĩ fi sandanambo hundũrũmarandĩ ra yifĩndahani hĩfĩkefendĩrĩmbomayo raniĩmboyo raniĩ boatei ramareandĩ.

⁹ Ro sihamumbo anĩhondũmbo-anahĩ hoafehapurĩ, munũguambo hĩfĩ aboedĩ hoafĩ ra wataporĩmbondundũhĩ nĩmorehĩ ai ramareandĩ ranahambo hoafĩndĩmonda ahambo hohoanĩmondeimboyei,” mehu.

*Sudas ai Sisasiĩmbo boboagorĩ nindouyomondĩ warĩhũndĩhinĩmboeahĩ mehu
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:3-6)*

¹⁰ Ranĩsiĩmboanĩ Sisasiĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ mamĩ Sudas Iskariot ai Godĩmbo sihou-rundeimbĩ sowana Sisasiĩmbo ahamundĩ warĩhũfimbo mahu.

¹¹ Godĩmbo sihou-rundeimbĩ ai raniĩ hoafĩ ra hĩmborĩyomo houmbo hĩhĩfĩ-hĩhĩfĩyomondũhĩ Sudasiĩmbo biĩdĩfĩrĩ kaki segodombo hoafĩmemo. Raniyo Sudas ai Sisasiĩmbo ahamundĩ warĩhũfimbo nĩnũngumandĩhe yahuhayambo hohoanĩmomayu.

*Sisas ai ahambo sũngururũ-rundeimbĩ babĩdĩmbo sesesiĩmemo
(Matyu 26:14-16; Ruk 22:7-14, 21-23; Son 13:21-30)*

¹² Bret yisiĩkoate sesiĩmbo si ranai weaĩngurũhĩ tũkũmefeyo. Ranĩsiĩmboanĩ ra Pasofa sipsip nĩmorĩ sesiĩmbohũnda hĩfokoarĩhi arĩhũndĩ. Asu Sisasiĩmbo sũngururũ-rundeimbĩ ai dũduyafundowohũ yahomoya, “Se hohoanĩmoyafanĩ ro sesiĩmbo ra

sihambo nahü ngefi didi-boado-mandihunda?" mehomondamboyou.

¹³ Asu Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi yimbu koari-hep+rühi yahuya, "Se adükarî ngoafinambo ngafani. Ranühi nindou mamî hoe hiprambe ndemündü haya nafini düdi tükündüfimbui. Ahambo animbo se süngundiniri.

¹⁴ Se hoeindinerani ninî-worinamboyou afarifiyu ra se worî aharambüri ranahambo düdundafineandühi animboya, 'Nindou yamunde-randeimbi ai düdufihîya, 'Worî nahanambe Pasofa si sesi ra sesesimandefî?' mehuamboanehi, mbisafani.

¹⁵ Rananimbo adükarî nimoamondi worî nafirindümo hinîngîmarundi ra nafuindümbui. Ranühi animbo se sesi ra sindindineandi," mehu.

¹⁶ Süngurineri-rinandeimbi ranai hafani ngoafi ranühi hoeirineandane, munngu-moatükunî ai hoafimayu süngure mengoro. Ranîyo ranühi sesesimbo sesi ra sindimarineandi.

¹⁷ Ndeara nimbihoafi-mayoamboyou Sisas ai ahandi süngururü-rundeimbi 12 ranîbabidimbo mahomo.

¹⁸ Ai sesi sowasümondühi nîmarîmombo Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, "Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri. Nindou mamî seambeahîndî animbo wambo hürütümbî nindou-yomondi warîhüdeandîrîmbui. Nindou ranai hapondani ro-dîbombo sesi asesu," mehu.

¹⁹ Süngururü-rundeimbi ranai ranî hoafi ra hîmborîyomo houmbo ngusüfoambe moaruwaimarapuri. Ranîyo mamai

mamaiyomondühi düdururühi yahomoya, “Awi rombayahipoani?” raniranimemo.

²⁰ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ranana seambeahindani. Ai bret semündü haya rodibo hipirambe afoarhoandi.

²¹ Anihondane Nindou Hondü ai yifimbiyuamboane. Baiborambe hoafiyohüya, yifindümbui, meho süngu. Nga nindou düdi Nindou Hondü hürütümbi nindou-yomondi warihariri ranai hipoanimoembouani. Mamihari hondi ai ahambo ana wakemündikoate mbeyowamboyo.” mehu.

Sisas ai ahambo süngururü rundeimbimbo wain hoe asu bret masagapurü

(Matyu 26:26-30; Ruk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Sowasümondühi nimarümombo Sisas ai bret semündü hifitire Godimbo hihifirürü mbura ahambo süngururü-rundeimbimbo yimumareapurü. Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Se sowandümo, nga nda wandi fi safane,” mehu.

²³ Asükai wain hoe kapambe semündü Godimbo hihifirürü mbura masagapura ai munquambo masimindimo.

²⁴ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Nda wandi horane God hoafi firamündü masihendi ra nginemindimbo. Wandi hori karefoendi ra munquambo nindoumbo fehefembohündamboane.

²⁵ Ro sihamumbo anihondumbo-anahi hoafehapuri, Ro ngiri asükainda wain hoe ndimindihü, nga moani nga ngambo God

nginindi hifandarandi ranambe simbori wain hoe ndimindimboyahi,” mehu.

²⁶ Ranıyo herü mamı herüyomondühi adükari ngoafi ra hiniŋgıru houmbo Orif hifi wafuanambo mahafomo.

Sisas ai Pitamboya ai wambo daboadi hihirindeandrimbui mehu

(Matyu 26:31-35; Ruk 22:31-34; Son 13:36-38)

²⁷ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyupurühi yahuya, “Se muŋguambo sihamundi anihondümbofe hiniŋgındumboemo. Nımböe sapo Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya,

‘Ro sipsip hifandırandeimbi nindou hifokoandihina asu sipsip ai buküründahimboyeyi,’ *Sekaraia 13:7*

meho.

²⁸ Nga yifihündi botındahe hehea roboakori Gariri hifınambo ngümboyahi,” mehu

²⁹ Pita ai hoafiyundühi yahuya, “Muŋguambo nindou ai sihambo anihondümbofe hohoanimo ra hiniŋgındumboemo. Nga roana ŋgiri hiniŋgındıheanini,” mehu.

³⁰ Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Ro sihambo anihondümboanahi hoafehanini, ndanı nimbokoanı kakaro ai yimbumbo hoafıkoateayuambe anımbö se ŋgimimbo hoafındafühıya, ro moai ahambo fifirihini mbısamboyafi,” mehundo.

³¹ Nga Pita ai hoafiyuhi yahuya, “Ro ŋgiri moai fifirihini mbısahi, nga sedıbo yifındamboyahi,” mehuamboemo. Asu bidifiri

süngururü-rundeimbi ai-amboani mamî yahurai hoafîmemo.

*Sisas ai Getsemanihî Godîmbo didîbafîmayu
(Matyu 26:36-46; Ruk 22:39-46)*

³² Ai homo Getsemani seiarîhündî ranühî tüküyafu ahambo süngururü-rundeimbiimbo hoafîyupurühî yahuya, “Se ndühî nîmandümo, nga ro Godîmbo didîbafînda samboanahî,” mehupurî.

³³ Asu ai Pita, Sems, Son ahamumbo yangîrî sepurîmündü haya mahu. Ranîyu asu Sisas ai ngusüfo pukîrîrîhü ngusüfoambe moaruwai hoanîmomarîrî.

³⁴ Ranîyu hoafîyupurühî yahuya, “Wandî ngusüfoambe pukîrandîrühî yîfîmbo yangîrayahî. Nga se ndühî ndondu nîmandîmo hibadündî,” mehu

³⁵ Ai akîdou sühüfi hu hîfînî amoembü amoearümbö nafî yagodohü ana, tîjîrîfo ra gübüsîmbîfoareandîra yahu haya didîbafîmefiyu.

³⁶ Ai ndare didîbafîfihî yahuya, “Ape, wandî Ape, se yîfîrayafî ana wambo tîjîrîfoembü moatükunî ra raguanambo-ndowandî. Nga se yowanî wandî yîfirî süngufepoanî, nga sîhafî yîfirî süngundowandî,” mehu

³⁷ Ai hîhîrîfî hu hîmboyuwane ahambo süngururü-rundeimbi ranai mapomondamboyu. Ai Pitambo hoafîyundowohü yahuya, “Saimon, se apafühîyafî? Asu se awî mamî awa amboanî yangîrî nîmarîmbo ra wanîyo?” mehu.

38 Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hibadu niŋgomombo didibafindafundi, nga sihamumbo refe hoeifepurimbo tükündifeyoani pindimboemo. Anihondane, ŋgusüfo ana refembo hohoanimoayosì, nga fiane nimboraýo,” mehu.

39 Asükai Sisas ai hihirifi hüfo weaŋgurühi didibafimefiyu nahurai didibafimefiyu.

40 Ai asükai hihirifi hu himboyuwani ahambo süŋgururü-rundeimbi ai yapombo himbomarapura mapomo. Raniyo yaŋgirimareapura, asu moai nini-hoafi ahambo hoafimbo fifirundi.

41 Sisas ai asükai ŋgimì noufimbì hihirifi süni himboyuwane ahambo süŋgururü-rundeimbi ai apusimemo. Raniyo hoafiyupurühi yahuya, “Awi se fiharu apomomboemo? Ndearambo rani-moatükunì ranai tüküfehü Nindou Hondumbo moaruwai hohoanimoyomondeimbi-yomondi warihü-rüwurimboanemo.

42 Hoeiru, nindou-yomondi warihüfendirimbo nindou-mayu ranai tüküfimboani. Nga botiyafu houmbo ŋgefo,” mehu.

*Sisasimbo mbumaründümo
(Matyu 26:47-56; Ruk 22:47-53; Son 18:3-12)*

43 Sisas ai wataporimborandühi nüŋguane Sudas süŋgururü-rundeimbi 12 ambeahindi mamì ai tüküme fiyu. Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori nindouyomo asu Suda-yafe bogori nindouyomo ranai nindou afindi safi ranahamumbo koamarihoupura pisao yihimindi asu nimihari fufuründümo houmbo

ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi babidimbo mahomo.

44 Nindou sapo Sisasimbo nindouyomond warihüfimbomayu ranai nindou afindi ranahamumbo dibo hoafiyupurühi yahuya, “Nindou ro wakikihindihunanani animbo aiani, nga se ahambo mbundurindimo houmbo ndondu hibadüri ngomo,” mehupuri.

45 Ranıyo Sudas ai nımehınou hu Sisasimbo hoafiyundowohü yahuya, “Yamundo-randeimbi,” yahuhü wakikihimarüri.

46 Ranıyo nindou ranai Sisasimbo warıyomo homo mbumaründümo.

47 Nindou akımı burımemo ranambeahindi mamı ranai ahandı pisao hüramündı haya Godımbı sıhai-randeimbi adükari bogorındı ratüpurıyu randeimbımbı harımeındo. Ranıyo ahandı ngorü himbo hoearı mafoafoareando.

48 Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se pisao asu nımıharı fufuründümo houmbo wambo kıkıhemındırımbo masıfomo ra hümıbuhınümbı nındoumbo kıkıhimındımbo nahuraianemo.

49 Ro si mamamı-rıhandühi sebabıdımbı nımarımbo Godındı worambe nındou yamundıhearü marıhandı ra asu se moai wambo kıkıhıründümondırı. Nga Baıborambe hoafımayo ra anıhındü tükümbıfeyoamboane,” mehu.

50 Ranıyo ahambo süngururü-rundeimbi ranai hınıngırüwuri houmbo pomefoundı.

51-52 Nındou hoarıfı mamı ai kıfohi hoearı yangırı güde haya Sisasimbo süngumarürı hüfu. Asu ahambo kıkıhıründümondane hoearı yangırı kıkıhımaründümonda safı yangırı

mafifoendi.

*Sisasimbo kansiri yomondi himboahü papí
hoafimaríhori*

*(Matyu 26:57-68; Ruk 22:54-55; Son 18:13-14,
19-24)*

⁵³ Sisasimbo mburündümo mburumbo Godimbo síhai-randeimbi adükari bogori hondündi worambe, Godimbo síhou-rundeimbi, bogori nindou asu ahinümbi hohoanimo fifirundeimbi gugureafu ninmarimondani sowaründümo mahomo.

⁵⁴ Sowaründümo mahomondamboyo Pita ai akidou angunisafi süngumarapurí hu. Ai hu Godimbo síhou-rundeimbi-yomondi bogori hondündi worambe kefuai prisman babidimbo haihü mamarimo.

⁵⁵ Godimbo sesi síhou-rundeimbi bogori asu muŋguambo kansiri ai nini-moaruwai moatükunirandi Sisas ai ramareandi ra fifirifembo-hünda kokomarundi. Ahambo hifokoefimbo-hünda ahandi moaruwai hohoanimo fifirifembo-hünda kokomarundi, nga ai moai nini-akidou amboani moaruwai rareanda fifirundi.

⁵⁶ Nindou afindi ahambo tikaríhori hehi papí hoafimaríhori, nga ahei hoafi ra yimbusümoane.

⁵⁷⁻⁵⁸ Nindou bidifiri ai Sisasimbo papí hoafimbo yahomo houmbo ninŋgomombo hoafiyomondühi yahomoya, “Ro himboriyefani ai hoafiyuhi yahuya, ‘Godindi wori nindou ahamundi warinambo worimbomarundi ra biriboadiheamboya. Asu ro ngimi si yangiri asukai nindou warina worimbokoateyeimbi

worì ra worìmbondìhamboyahi,' mehu," mehomo.

⁵⁹ Nga asu ahamundi hoafi wataporìmbomarundi ranai sìmogodühi hoafìkoate mamìkarì wataporìmboru wakìmarundi.

⁶⁰ Godìmbo sìhai-randeimbi adükari bogori ai kansrìyomondi himboahü botifi nüngumbo Sisasimbo düdurirühi yahuya, "Nimboe papi hoafarunini ranahambo sìmbori hoafìkoateyafa?" mehundo.

⁶¹ Nga Sisas ai ahamumbo moai nini akidou amboani hoafiyupuri. Asukai sesi sìhai-randeimbi ai düdurirühi yahuya, "Se God aboedani sei rihüdeimbi ahandi nimori Kraisi-yafi, wanìyo?" mehu.

⁶² Asu Sisas ai hoafiyuhìya, "Ranahai. Rananimbo se munguambo hoeindi horani Nindou Hondü ai God Nginiindeimbindi warìhondü warani nìmandümbui asu sünambeahindi mburìngai dibonde kudümbui," mehu.

⁶³ Godìmbo sìhai-randeimbi adükari bogori ranai ahandi fihindi hoeari hireandühi hoafiyupurühi yahuya, "Ngiri nindou ngorü ai moaruwai ramareandi ranahambo hoafindu.

⁶⁴ Se himbori-yomondani ai Godimbo tirìfoefe hoafimayu. Se hohoanìmoyomondani sìhìri ahambo nini-nününgu-mandìhura?" mehuamboemo. Asu munguambo ai hoafiyomondühi yahomya, "Ai moaruwai ramareandi ranìmböhünda yifìmbiyuwamboane," mehomo.

⁶⁵ Bidifiri ai nguri tifiyafundo asu hoearinambo himboari gabudìfoaru mburumbo

harimemondo. Ai hoafiyomondühi yahomoya, “Hoafiyafi düdi sihambo harimayu ra,” mehomomo. Raniyo asu prisman ai sowaründümo houmbo harimemondo.

*Pita ai Sisasimbo ro moai fifirihini mehu
(Matyu 26:69-75; Ruk 22:56-62; Son 18:15-18,
25-27)*

⁶⁶ Pita ai hoafi yibobofe wori giniri mbusümondühi nimiruwane Godimbo sihairandeimbi adükarü bogorüdü ratüpurüyo randeimbi yihoarüfi ai tüküme feyo.

⁶⁷ Ai hoeirerane Pita ai haihü mamaruwa himboari pareri niñgombo hoafiyohü yahoya, “Seamboani Sisas Nasaretihündi dibombo manimbafane,” mehoamboyu.

⁶⁸ Asu Pita ai wani yahu hoafiyuhi yahuya, “Se hoafayafi ranana ro moai fifirüheandü,” yahu haya wori yipurükimü mahu.

⁶⁹ Asu ratüpurüyo randeimbi ranai asükai hoeireri haya nindou akimü maningomo ranahamumbo hoafiyopurühi yahoya, “Nindou ndanai amboani ai diborühündani,” meho.

⁷⁰ Nga asükaiyu Pita ai didimoyuhü wani mehu. Akidou hihiniñgire mbura nindou maningomo ranai Pitambo hoafiyomondühi yahomoya, “Anihondü, seamboani Garirihündanafi, nga se ai diborühündanafi,” mehomomo.

⁷¹ Asu asükai ai dabarüfihi yahuya, “Se nindou wataporimboarühorü ranana ro moai fifirihini,” mehu.

⁷² Ai rani hoafi ra hoafiyu hayamboyuane, nimehünou kakaro ai asükai hoafimayu. Raniyo Sisas ai Pitambo hoafiyundowohüya,

“Kakaro ai yimbumbo hoafi+koate-ayumbe animbo ngimimbo wamboya moai fifir+hini mbisamboyafi,” mehu ra hohoan+moyuh+ asu Pita ai afindi+ aran+mayu.

15

Pairatimbo sowana Sisasimbo sowaründümo mahifomo

(Matyu 27:1-2, 11-14; Ruk 23:1-5; Son 18:28-38)

¹ Siambe hondü Godimbo sihou-rundeimbi bogori, hifand+rundeimbi nindou, ahinümbi hohoan+mo fifirundeimbi munguambo kansir ai hoafi mamamberu masihoundi. Raniyo asu süngunambo Sisasimbo war+ hüputüpurundümo mburumbo Pairat sowanambo sowaründümo mahomo.

² Asu Pairat ai Sisasimbo düdurirühi yahuya, “Se Suda-yei adükari bogori+yafi?” Asu Sisas ai simbori hoafi+yuh+ya, “Se sihaf+hoari hoafayafisi,” mehu.

³⁻⁴ Godimbo sihou-rundeimbi ai afindi papi hoafimarura asu Pairat ai asukai düdurirühi yahuya, “Sihambo afindi papi hoafarun+ni. Asu se nimboe akidou amboani simbori hoafikoateayafa?” mehu.

⁵ Asukai Sisas ai akidou amboani hoafikoatemayua Pairat ai mahepün+fiyu.

Pairat ai Sisasimboya yifimbiyu wamboane mehu

(Matyu 25:15-26; Ruk 23:13-25; Son 18:39-19:16)

⁶ Mungu himbani Pasofa sesesi si tüküfeyoambe Pairat ai karabusambeahindi

nindou mamî aboedambo hîniŋgîriri-marandi. Nîmorehî nindoweniî ranai aheihoari ndürî dükarihoranane hîniŋgîrerü marandi.

⁷ Ranîsimboani nindou mamî ahandî ndürî Barabas ai nindou bîdîfirî sepurîmündü haya gafman babîdimbo yifiariyomo nindou hîfokoamarunda karabusîmarüpuri.

⁸ Nindou afîndî ranai gugureandühîyo Pairatîmbo horombo aheimbo yaremarandi rasüŋgufembo düdumehindî.

⁹ Asu Pairat ai düdurerühi yahuya, “Se hohoanîmoyeiyanî sîheimbo sowana Suda-yei adükari bogori ra aboedambo koandîhehinîmboyo?” mehu.

¹⁰ Sapo Pairat ai ndore fifîreandî Godîmbo sesi sîhou-rundeimbî ai Sisasiimbo ŋgusüfoambe moaruwaiyomondühîyo ahambo sowana koamarîhawuri.

¹¹ Nga Godîmbo sîhou-rundeimbî ai nindou afîndî ranaheimbo hohoanîmo botîmarundürî Sisasiimbo ana yowanî aboedambofipoanî, nga Barabasîmbo anîmbo, yahomo houmbo.

¹² Asükai Pairat ai düdureandürühi yahuya, “Se hohoanîmoyeiyanî, ro nîni-nününġu mandîhinî se Suda-yei adükari bogori sei arîhündî ranahambo-a?” mehuamboyei.

¹³ Asu ai asükai hoafi karîhehindühi seiya, “Nîmî keimbî karîhendeimbîfihî tîkoemündü pefimboani,” masei.

¹⁴ Asu Pairat ai düdureandürühi yahuya, “Nga asu nîne-moaruwai ramareanda?” mehuamboyei. Asu ai puküna hoafi karîhehindühi seiya, “Nîmî keimbî karîhendeimbîfihî tîkoemündü

pefimboani,” maseiamboyu.

¹⁵ Raniyo nindou afindi ranai hihifi-hihifimbeyeia yahu haya aheimbo sowana Barabasimbo koamarheirü. Asu amimbo hoafimayua Sisasimbo ndüfurü ndüfurürürü mburumbo nımı keimbi karihendeimbi-fihü tikoemündi pefimbohünda ami-yomondi warihumariri.

*Ami ai Sisasimbo tirifoefe hoafimarurü
(Matyu 27:27-31; Son 19:2-3)*

¹⁶ Ami ai Sisasimbo sowaründümo homo Rom gafmani-yomondi adükari worü, Pretoriam seimarhündi, ranambe hinıngürüwuri houmbo ami bidifirambo hoafimemonda gugurımefundi.

¹⁷ Raniyomo hoeari yimındıbadı-hounduwohüyo hamburi hoeari güdındo mburumbo tıhoari tıhoarümbi wofınambo at nahurai nafıru mbıroambe kıkımafoarundo.

¹⁸ Raniyo ai Sisasimbo hoafiyomondühıya, “Suda-yafe adükari bogori, karıhası,” mehomo.

¹⁹ Raniyo ahambo nımıharınambo mbırowohü harıyomondo, ıgurü tıfıyafundo, adükarımbo hohoanımombo rawefundi nou tıkaruhou yimındıhona nımarımo raraomarundi.

²⁰ Ai ahambo tirifoefi hoafimbo munguamoatükunı ra raru mburu asu hamburi hoeari güdımarüdo ra yimındı-ründümondühı asükai ahandı hondü ra güdımarundo. Munguamoatükunı raraoru mburu nımı keimbi karihendeimbi-fihü tikoemündi pefimbo sowaründümo mahomo.

Sisasimbo nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimbɪfɪhɪ tɪkoründümo pamarüwuri

(Matyu 27:32-44; Ruk 23:26-43; Son 19:17-27)

²¹ Sisasimbo sowaründümo houmbo heihüyei Sairinihündi nindou mamɪ, ahandi ndürɪ Saimon, Areksander Rufus-yafandi afɪndi ai adükari ŋgoafɪnambo masüfuwa hoeimarɪhorɪ. Raniyo ami ai sowaründümo houmbo hoafɪmemondoa Sisasɪndi nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimbɪ ra masemüdu.

²² Raniyo Sisasimbo sowaründümo homo Gorgota sei arɪhündi ranɪhü tükümehindi. Gorgota ranahandi nɪmɪndi ra mbɪrɪhapɪrɪ-ane.

²³ Ranühiyo ami ai Sisasimbo wain hoeambe hühütimbü marasen fanduyamundu mburu masabudo, ŋga ai moai sümüdu.

²⁴ Raniyo ami ai ahambo nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimb-fihɪ parüwuri mburumbo ahandimayo hoearɪ-napo ra yimbuemɪndimbo yahomo hou satu piraimemo.

²⁵ Sapo Sisasimbo nɪmɪ keimbɪ karɪhendeimb-fihɪ pamarüwuri ra siambeahɪ hüfɪhamɪndi kehuri süfuambeyo.

²⁶ Ahambo papi hoafɪ sürü paru mburu ranai yare hoafɪyowohü yahoya, “SUDA-YAFE ADÜKARI BOGORI,” meho.

²⁷⁻²⁸ Asu Sisasɪndi fikɪmɪ nindou yimbu yifiarɪyafani hümuhünɪyafani rɪnandeimbɪ ahafanɪmbo amboanɪ tɪkorüpɪndümo pamarupɪrɪ. Ŋgorü Sisasasɪndi kadüdanɪ parüwuri asu ŋgorü warɪhondanɪ parüwuri.

²⁹ Raniyei nindou afɪndi ranai ŋgasündi horɪ heiheirühündühi mbɪro hirɪhɪrɪhündühi

ahambo tiri foefe hoafi hoafiyeihĩ “Sapo se safiya ‘Godĩndĩ worĩ birifoefe hefe ngĩmĩ sihi yangĩri worĩmbondĩhi hĩningĩndĩheamboyahĩ,’ masafi.

³⁰ Hapondani se sihafi fimbo farĩhoefĩ. Se nĩmĩ keimbi karĩhendeimbi fihĩndĩ foarefoa hawambo kosafi,” masei.

³¹ Asũkai mamĩ yahurai Godĩmbo sihou-rundeimbiyomo asu ahĩnũmbĩ hohoanĩmo yamundu-rundeimbiyomo ai-amboani tiri foefe hoafĩmarurĩ. Ai ahamundĩhoarĩ raru hoafiyomondũhĩ yahomoya, “Ai nindou amurambo aboedamboreandũri-marandĩ, nga asu moai ahandĩ fimbo aboedamboreandĩ.

³² Krais Israerĩyei adũkarĩ bogorĩ ranai nĩmĩ keimbi karĩhendeimbi ra hĩningĩre haya mbĩkusĩfuendĩ. Rananĩmbo sihirĩ hoeindĩhurũhi ahambo anĩhondũmbondĩhurĩmboane,” mehomo. Nindou yimbu Sisasiĩndĩ fikĩmĩ pamarupĩri ai-amboani mamĩ yahurai Sisasiĩmbo tiri mafoarĩnerĩ.

Sisas ai yifĩmayu

(Matyu 27:45-56; Ruk 23:44-49; Son 19:28-30)

³³ Hũfĩnĩmbo ranĩ hifĩhũ nĩmbĩ ranai peyo haya ho hombo hũfĩhamĩndĩ wuwurĩyuambe tũkũmefeyo.

³⁴ Hũfĩhamĩndĩ wuwurĩyuambe Sisas ai pukũna heiyuhũ yahuya, “Eri, eri, rema sabaktani?” mehu. Hoafi ranahandĩ nĩmĩndĩ ra ndahuraiane: Wandĩ God, wandĩ God, nĩmboe se wambo hĩningĩmarowandĩri.

³⁵ Nindou bidĩfirĩ akĩmĩ manĩmboei ranai hĩmborĩyei hehi hoafiyeihĩ seiya, “Hĩmborĩyei, ai Erasamboani mĩngayu,” masei.

³⁶ Ahei mbusümonîndî nindou mamî ai pipîyu hu poposî moatükunî nahurai semündü mbura wain hoe ranambe foare mbura nimîharîfihî pare himondamündî haya masagado. Nga asu bodîmondî ai hoafîyeihî seiya, “Awi hoeindîhu mbundîhumbo, Eraisa ai ahambo farîhefîmbo tükümandîfiyu, wanîmandîyo?” masei.

³⁷ Asu Sisas ai asükai puküna heiyu mbura yifîmayu.

³⁸ Refihîyu asu Godîndî worambe hoeari kûmarundî ranai nimöamo ngahî peyo haya bure hanîmbo gebü hîfîni türeandühi yimbumbore bumareandî.

³⁹ Asu ami-yomondî bogorî Sisasîndî fikîmî manüngu ranai ai yifîmayu ra hoeireanda mayoa hoafîyuhî yahuya, “Anîhondane, nindou nda Godîndî nimor-ani,” mehu.

⁴⁰ Nimorehî bidîfirî ai akîdou angunî safî niboadei himboapomayei. Ahei mbusümo ra Maria Makdarahündîyo, Maria, Sems Sosep-yafandî hondîyo asu Saromeyo.

⁴¹ Sapo Sisas ai Garirihî nünguambe nimorehî ranîyei Sisasîmbo süngurîhorühî farîhehorî marîhündî. Asu amurî bidîfirî nimorehî Sisas babîdîmbo Serusaremînambo mahei ai-amboanî ranühî manîmboei.

*Sisasîndî yifî nimoko honguambe masîhehorî
(Matyu 27:57-61; Ruk 23:50-56; Son 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Sosep Arimateahündî ai kansîriyu haya muṅguambo nindou ai aiana aboedani sei hehi ahînrîhorî hündeimbiyu. Ai-amboanî God ngînîndî hîfandarandî ranahambo himboyu-marandî. Sümbo moanî ngoafîmbo

nimarimboane yaho yimungurifeambe Sosep ai yihimbokoate hu Pairatindi himboahü nüngumbo Sisasindi finimoko semündümbo düdumefiyu.

⁴⁴ Pairat ai Sisas yifimayu hoafi ra himboriyu haya hepünimefiyu. Raniyo ami-yomondi bogorimbo mborai mehuamboyu mahua Sisas ai yifimbaiyu waniyo yahu haya düdumariri.

⁴⁵ Ami-yomondi bogori ranai hoafimayua himboriyu haya Pairat ai Sosepimboya yifinimoko ra ndoarindifi, mehundo.

⁴⁶ Sosep ai hu kifohi hoeari mam pemiyu mbura Sisasindi yifinimoko foarümündi hoearambe pariri ngamondi foariri mbura serümündi hu honguambe masiheiri. Hongu ra nimoei nimarweimbindambo nindou huti wowondimarundiyo. Raniyo Sosep ai nimoei adukari ngörü gügüra hu hongu nafitambe ra güre pare hinngimareandi.

⁴⁷ Raniyo Maria Makdarahündiyo asu Maria Sosepindi hondiyu ai Sisasimbo masihawuri ra nimbafe himboapomayafe.

16

*Sisas ai yifihündi botimefiyu
(Matyu 28:1-8; Ruk 24:1-12; Son 20:1-10)*

¹ Moani ngoafimbo nimarimbo si ranai munguyowane, Maria Makdarahündiyo, Maria Semsindi hondiyu asu Sarome ai Sisasindi yifinimoko popoaimbo sei hehi bidifiri aboedi fisingarümbü moatükuni pemimayei.

2-3 Raniyo Sande siambehondü nafimbo hüsihü ai aheihorä simbori hoafiyehi seiya, “Dä dai sihefimbo fandihemunä hayambo hongu nafitambehündi nimoei ra ndemündü yihirimandea?” masei.

⁴ Nimoei ranai afindi hamindiyo, nga ai hei himboyeiane nimoei ra yihirimarundi.

⁵ Ai hongu ranambe kefoehi hei himboyeiane, nindou hoarifi mamä hoandari hoeari kifohi güde haya warihondü warani mamaruwa hepünimehindi.

⁶ Nindou ranai hoafiyundürühi yahuya, “Se yowanä hepünifepoani. Ro fifirihambo-anahi, seana Sisas Nasaretihöndi nimi keimbi karihendeimb-fihä pamarihori ranahamboane kokoarihori. Aiana asükai yangiri botimefiyu! Aiana moai ndanühi yanguru. Ahambo masihehori fondi ra hoeirihä.

⁷ Nga se ngei ahambo süngururü-rundeimbi asu Pitambo amboani hoafindei. Sisas aiana sihamumbo Garirinambo horombofi haya mahu. Horombo hoafimayu süngu Garirihü animbo hoeindiwurimboemo,” mehu.

⁸ Nimorehi ranai honguambeahindi tüküyahi hehi mafefehindi. Ngüsüfoambe hepünahi hihamindariyei hehi yihimboyeihiwambo moai nindou mamimbo amboani mamä hoafi amboani hoafiyehi.

Maria Makdarahündi ai Sisasimbo hoeimareri (Matyu 28:9-10; Son 20:11-18)

⁹ Sisas ai Sande siambeahihondü botifi-hayamboyu Maria horombo Sisas ai moaruwai

nendi 7 hefoareandeimbi ahambo-so boatei tüküme fiyu.

¹⁰⁻¹¹ Nindou horombo Sisas babidi mbo hoahoangomo marundi ranai afindi hohoanimo yomondühi araniyomondühi nimarimondane, Maria ai ho hoafiyopurühi yahoya, “Sisas ai yangiri manünguwa ro hoeimarihini,” meho. Ai hoafi ra himboriyomosi, nga moai anihondumbo-rundi.

Süngurineri rindeimbi yimbu ai Sisasimbo nafini hoeimarineri

(Ruk 24:13-35)

¹² Asukai süngunambo ahambo süngurineri rindeimbi ai nafisüngu hafandane, Sisas ai ngorüpoanimo fiyu haya hu ahafanimo-so tüküme fiyu.

¹³ Asu ai hafani süngururü-rundeimbi bodimondambo rani hoafi ra wataporimbomarinandu. Nga ai moai ahafandi hoafi ra anihondumbo-rundi.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbo-so tüküme fiyu

(Matyu 28:16-20; Ruk 24:36-49; Son 20:19-23; Ratüpuru 1:6-8)

¹⁴ Bidifiranambo hondü ahambo süngururü-rundeimbi 11 ahamumbo-so sesi sowasümondühi nimarimondani tüküme fiyu. Raniyo ahambo süngururü-rundeimbi ai ngusüfoambe tapihaniyomondühi nimorehi nindowenihai yangiri botimefiyua hoeirihori hehi hoafimayei ra anihondümbofekoate-memonda nginindi hoafimayupuri.

15 Asu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Se munḡuambo hifi ra hoahoangomondühi munḡuambo nindoumbo aboedi hoafi ra watapor+mbondündüri.

16 Nindou düdi ai an+hondümbore haya hundürayu ana, God ai ahambo aboedambo-ndirümbui. Nḡa nindou düdi ai an+hondümbofekoateayu ana, ai God+ndi nindou-yafe hoafi h+mbor+yohü y+bobofe ranambe awar+ndi+hoembui.

17 An+hondümbor+r+hindeimbi ranahei war+süḡgu God ai hepün+feimbi moatükun+randeambui. Ai wandi ndür+nambo moaruwai nendi heboadihi asu ran+poan+imbo hoaf+nambo hoaf+ndei raraondi+hümboyei.

18 Ai amoasiri war+nambo k+k+h+ndi+hümündi asu nindou ai sim+ndei hehi y+fiyei r+hündeimbi moatükun+asim+ndei amboan+ranai ḡ+r+i moaruwaimbondeandüri. Asu ai aḡḡünümbi nindou-yeiwami war+ nand+hinda ai asukai aboed+ndeimboyei,” mehupuri.

19 Adükari Sisas ai ahambo süḡgururü-rundeimbi+imbo watapor+imborapuri mbura God ai sünambe serümündi hafu h+n+ḡ+r+ira ahandi war+hondü waran+mbamarü.

20 Asu ahambo süḡgururü-rundeimbi ai munḡuambo hifi hoahoangomondühi watapor+imbomarundi. Asu Adükari ai ai-babi+imbo nḡḡumbo ahamundi hoafi ra ḡḡ+nem+ndi+imbo-hünda hepün+feimbi moatükun+yare-marandi.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3